

Bruselj, **XXX**
[...](2020) **XXX** draft

SPOROČILO KOMISIJE

Obvestilo Komisije o izvrševanju pravil o državni pomoči na nacionalnih sodiščih

Osnutek obvestila Komisije o izvrševanju pravil o državni pomoči na nacionalnih sodiščih

1. UVOD	2
1.1. Sistem nadzora državnih pomoči	3
1.2. Obveznost mirovanja	4
2. SPLOŠNA NAČELA IZVRŠEVANJA PRAVIL O DRŽAVNI POMOČI	5
2.1. Načelo lojalnega sodelovanja	5
2.2. Načeli enakovrednosti in učinkovitosti, ki se uporabljata za nacionalne postopke	6
2.2.1. Pravdna sposobnost	6
2.2.2. Pristojnost	7
2.2.3. Načelo pravnomočnosti	8
3. VLOGA KOMISIJE	9
3.1. Izključna pristojnost Komisije	9
3.2. Pooblastila Komisije za izvrševanje pravil o državni pomoči	10
4. VLOGA NACIONALNIH SODIŠČ	11
4.1. Razmejitev pristojnosti nacionalnih sodišč pri uporabi pravil o državni pomoči	11
4.1.1. Po sklepu Komisije	12
4.1.2. Po sklepih Komisije, s katerimi je bila pomoč razglašena za združljivo	12
4.1.3. Po sklepu Komisije o začetku postopka	13
4.2. Pristojnosti nacionalnih sodišč	13
4.2.1. Presoja obstoja pomoči	14
4.2.2. Ocena obstoja kršitve obveznosti mirovanja	14
4.2.2.1. Uporaba pogojev iz uredb o skupinskih izjemah	15
4.2.2.2. Veljavna pomoč	15
4.2.3. Varstvo pravic posameznikov v primeru kršitve obveznosti mirovanja	16
4.2.3.1. Začasni odlog ali prekinitev izvajanja ukrepa	16
4.2.3.2. Vračilo	17
4.2.3.3. Začasni ukrepi	18
4.2.3.4. Odškodninska tožba	19
5. SODELOVANJE MED KOMISIJO IN NACIONALNIMI SODIŠČI	23
5.1. Pomoč Komisije nacionalnim sodiščem	23
5.1.1. Načini sodelovanja	24
5.1.1.1. Pošiljanje informacij nacionalnim sodiščem	24
5.1.1.2. Posredovanje mnenj glede vprašanj v zvezi z uporabo pravil o državni pomoči	25
5.1.1.3. Predložitve pripomb <i>amicus curiae</i>	27
5.1.2. Enotna kontaktna točka ter objava mnenj in pripomb <i>amicus curiae</i>	28
5.2. Pomoč nacionalnih sodišč Komisiji	29
6. POSLEDICE NEIZVAJANJA PRAVIL O DRŽAVNI POMOČI IN SKLEPOV	29
6.1. Postopki pred Komisijo v zvezi z nezakonito pomočjo	30
6.2. Postopki ugotavljanja kršitev	30
7. KONČNE DOLOČBE	31

1. UVOD

- (1) Evropska komisija od leta 2012 izvaja načrt posodobitve področja državnih pomoči¹. V okviru tega načrta je Komisija sprejela sveženj zakonodajnih aktov, smernic in obvestil za ocenjevanje ukrepov državne pomoči. Ta sveženj ji je omogočil, da je svoje predhodno preverjanje osredotočila na primere z največjim vplivom na notranji trg, hkrati pa razvila tesnejše sodelovanje z državami članicami pri izvrševanju pravil o državni pomoči. V ta namen je uvedla več možnosti, v skladu s katerimi lahko države članice dodelijo pomoč brez predhodnega preverjanja Komisije, in sicer z zagotovitvijo nadaljnjih izjem od obveznosti priglasitve vseh načrtovanih ukrepov državne pomoči Komisiji. Posledično se je znesek pomoči, dodeljene na podlagi skupinskih izjem, povečal². Zato je postala vloga nacionalnih sodišč pri zagotavljanju skladnosti s pravili o državni pomoči še pomembnejša.
- (2) Komisija je leta 2019 objavila študijo o izvrševanju pravil o državni pomoči in odločb nacionalnih sodišč v 28 državah članicah³ (v nadaljnjem besedilu: študija o izvrševanju)⁴. V študiji o izvrševanju je bilo proučenih več kot 750 nacionalnih sodb o zadevah, ki spadajo v dve kategoriji: 1) zadeve, v katerih nacionalna sodišča sodelujejo pri izpeljavi posledic nezakonitega izvajanja pomoči (t. i. „zasebno izvrševanje“), in 2) zadeve, v katerih nacionalna sodišča sodelujejo pri izvajanju sklepov Komisije o vračilu (t. i. „javno izvrševanje“).
- (3) Študija o izvrševanju je pokazala, da se je v obdobju 2007–2017 povečalo število zadev v zvezi z državno pomočjo, naslovljenih na nacionalna sodišča. Kljub temu povečanju so nacionalna sodišča le redko ugodila vloženim pravnim sredstvom, odškodninski zahtevki pa predstavljajo majhno število zadev. Poleg tega se načini sodelovanja med Komisijo in nacionalnimi sodišči, ki so bili uvedeni leta 2009 z Obvestilom Komisije o izvrševanju zakonodaje o državni pomoči na nacionalnih sodiščih (v nadaljnjem besedilu: obvestilo o izvrševanju iz leta 2009)⁵ in leta 2015 z Uredbo Sveta (EU) 2015/1589 (v nadaljnjem besedilu: postopkovna uredba)⁶, niso veliko uporabljali.
- (4) To obvestilo nacionalnim sodiščem in drugim zainteresiranim stranem zagotavlja praktične informacije v zvezi z izvrševanjem pravil o državni pomoči na nacionalni ravni. Njegov glavni namen je nacionalna sodišča usmerjati pri uporabi teh pravil in spodbuditi tesnejše sodelovanje s Komisijo. Odgovarja na vprašanja, ki so jih zastavila

---

¹ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Posodobitev področja državnih pomoči EU (COM(2012) 209 final).

² Od leta 2015 je bilo več kot 96 % novih ukrepov pomoči, za katere so bili prvič sporočeni odhodki, zajetih z uredbo o splošnih skupinskih izjemah. Glej http://ec.europa.eu/competition/state_aid/scoreboard/index_en.html.

³ Študija o izvrševanju je bila izvedena pred podpisom Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (24. januarja 2020) in pred začetkom njegove veljavnosti (1. februarja 2020). Vsa sklicevanja na države članice v študiji o izvrševanju naj bi se nanašala tudi na Združeno kraljestvo.

⁴ Glej „Final Study on the enforcement of State aid rules and decisions by national courts (COMP/2018/001“ (Končna študija o izvrševanju pravil o državni pomoči in odločb nacionalnih sodišč), Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2019, na voljo na <https://state-aid-caselex-accept.mybit.nl/report>.

⁵ Obvestilo Komisije o izvrševanju zakonodaje o državni pomoči na nacionalnih sodiščih (UL C 85, 9.4.2009, str. 1).

⁶ Uredba Sveta (EU) 2015/1589 z dne 13. julija 2015 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (kodificirano besedilo) (UL L 248, 24.9.2015, str. 9).

ta sodišča v okviru študije o izvrševanju ali v zadevah, predloženih Sodišču Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Sodišče) v predhodno odločanje. Gre na primer za vprašanja skladnosti med postopki pred Komisijo in nacionalnimi sodnimi postopki ali vprašanja, ki se porajajo zaradi nepravilne uporabe uredb o skupinskih izjemah.

- (5) Namen tega obvestila je usmerjati sodišča in razsodišča držav članic, kot je opredeljeno v členu 267 Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU). Nacionalnih sodišč ne zavezuje oziroma ne vpliva na njihovo neodvisnost.
- (6) Od obvestila o izvrševanju iz leta 2009 se je sodna praksa Splošnega sodišča in Sodišča Evropske unije (v nadaljnjem besedilu skupaj: sodišči Unije) razvijala. To obvestilo upošteva zadevni razvoj in nadomešča obvestilo o izvrševanju iz leta 2009.
- (7) Glavni poudarek tega obvestila je zasebno izvrševanje. Vidike, povezane z javnim izvrševanjem, obravnava Obvestilo Komisije o vračilu nezakonite in nezdružljive državne pomoči⁷. Namen tega obvestila je tudi spodbuditi tesnejše sodelovanje med Komisijo in nacionalnimi sodišči, in sicer z opredelitvijo vseh razpoložljivih mehanizmov sodelovanja, ter obravnavati posledice v primeru kršitve pravil o državni pomoči.

1.1. Sistem nadzora državnih pomoči

- (8) V skladu s členom 107(1) PDEU „je vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgov, kolikor prizadene trgovino med državami članicami“.
- (9) Splošna prepoved državne pomoči temelji na dvojnem sistemu predhodnega in naknadnega nadzora posredovanj, ki vključujejo državno pomoč. V skladu s členom 108 PDEU mora Komisija redno preverjati vse sisteme veljavne pomoči in ocenjevati vse načrte držav članic za dodelitev nove ali spremembo veljavne pomoči. Da bi Komisija lahko učinkovito izvajala to preverjanje, morajo države članice sodelovati tako, da ji predložijo vse ustrezne informacije in priglasijo ukrepe državne pomoči.
- (10) Kot prvo morajo države članice Komisiji priglasiti vsak načrtovani ukrep, s katerim želijo dodeliti novo pomoč ali spremeniti veljavno pomoč, kot drugo pa takega načrtovanega ukrepa ne smejo izvajati, dokler Komisija ne oceni njegove združljivosti z notranjim trgov (v nadaljnjem besedilu: obveznost mirovanja)⁸. Obveznost mirovanja, ki izhaja iz člena 108(3) PDEU, ima neposredni učinek⁹: posameznikom podeljuje pravice, na katere se lahko sklicujejo pred nacionalnimi sodišči.

---

⁷ [UL C 247, 23.7.2019, str. 1.](#)

⁸ Sodba Sodišča z dne 14. novembra 2019 v zadevi Dilly's Wellnesshotel, C-585/17, ECLI:EU:C:2016:969, točka 54.

⁹ Sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 88; sodba Sodišča z dne 3. marca 2020 v zadevi Vodafone Magyarorszá, C-75/18, ECLI:EU:C:2020:139, točka 22; sodba Sodišča z dne 21. novembra 2013 v zadevi Deutsche Lufthansa, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, točka 29.

- (11) Iz tega sledi, da je izvajanje sistema nadzora državnih pomoči, katerega temelj je določba člena 108(3) PDEU, v pristojnosti Komisije in nacionalnih sodišč, pri čemer se njihove vloge dopolnjujejo, vendar so ločene. Medtem ko je za ocenjevanje združljivosti ukrepov pomoči z notranjim trgom izključno pristojna Komisija, so za varovanje pravic posameznikov v primeru morebitne kršitve člena 108(3) PDEU pristojna nacionalna sodišča¹⁰.

1.2. Obveznost mirovanja

- (12) Neposredna izvršljivost člena 108(3) PDEU pomeni, da morajo nacionalna sodišča v skladu s svojim nacionalnim pravom sprejeti vse ustrezne ukrepe za odpravo posledic kršitve navedene določbe¹¹.
- (13) Da bi za ukrep veljale zahteve iz člena 108(3) PDEU, morata biti izpolnjena dva pogoja, in sicer en pozitiven in en negativen: ukrep se šteje za državno pomoč¹² in ukrep ne izpolnjuje vseh pogojev za izvzetje iz obveznosti priglasitve.
- (14) Če ukrep ne pomeni državne pomoči, ga lahko države članice izvajajo brez predhodne priglasitve Komisiji. Komisija je zagotovila usmeritve za razlago pojma državne pomoči¹³.
- (15) Komisija je sprejela uredbe o skupinskih izjemah, kot je uredba o splošnih skupinskih izjemah¹⁴, v katerih je določila pogoje, v skladu s katerimi se ukrepi pomoči morajo šteti oziroma se lahko štejejo za združljive z notranjim trgom na podlagi člena 107(2) ali (3)¹⁵. Z uredbami *de minimis*¹⁶ je določila tudi pogoje, v skladu s katerimi se šteje, da

---

¹⁰ Sodba Sodišča z dne 5. oktobra 2006 v zadevi Transalpine Ölleitung in Österreich, C-368/04, ECLI:EU:C:2006:644, točka 38; sodba Sodišča z dne 11. marca 2010 v zadevi CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-1/09, ECLI:EU:C:2010:136, točka 26; sodba Sodišča z dne 11. novembra 2015 v zadevi Klausner Holz Niedersachsen, C-505/14, ECLI:EU:C:2015:742, točka 21; sodba Sodišča z dne 3. marca 2020 v zadevi Vodafone Magyarorszá, C-75/18, ECLI:EU:C:2020:139, točka 21.

¹¹ Sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točki 88 in 89; sodba Sodišča z dne 3. marca 2020 v zadevi Vodafone Magyarorszá, C-75/18, ECLI:EU:C:2020:139, točki 22 in 23.

¹² V zvezi s tem glej Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči po členu 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije ([UL C 262, 19.7.2016, str. 1](#)).

¹³ Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči po členu 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije ([UL C 262, 19.7.2016, str. 1](#)); Sporočilo Komisije o uporabi pravil Evropske unije o državni pomoči za nadomestilo, dodeljeno za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena ([UL C 8, 11.1.2012, str. 4](#)); Obvestilo Komisije o uporabi členov 87 in 88 Pogodbe ES za državno pomoč v obliki poroštev ([UL C 155, 20.6.2008, str. 10](#)).

¹⁴ Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 Pogodbe ([UL L 187, 26.6.2014, str. 1](#)).

¹⁵ V skladu s členom 109 PDEU lahko Svet Evropske unije sprejme uredbo za uporabo členov 107 in 108 PDEU ter določi vrste pomoči, ki so izvzete iz obveznosti priglasitve. V skladu s členom 108(4) PDEU lahko Komisija nato sprejme uredbo o skupinah državnih pomoči, ki jih je v skladu s členom 109 PDEU določil Svet.

¹⁶ Uredba Komisije (EU) št. 1407/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* ([UL L 352, 24.12.2013, str. 1](#)); Uredba Komisije (EU) št. 360/2012 z dne 25. aprila 2012 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* za podjetja, ki opravljajo storitve splošnega gospodarskega pomena ([UL L 114, 26.4.2012, str. 8](#)); Uredba Komisije (EU) št. 1408/2013 z dne 18. decembra 2013 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* v kmetijskem sektorju ([UL L 352, 24.12.2013, str. 9](#)); Uredba Komisije (EU) št. 717/2014 z dne 27. junija 2014 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči *de minimis* v sektorju ribištva in akvakulture ([UL L 190, 28.6.2014, str. 45](#)).

pomoč ne vpliva na trgovino med državami članicami in ne izkrivlja oziroma ne bi mogla izkrivljati konkurence¹⁷. Če ukrep pomoči izpolnjuje vse ustrezne pogoje iz teh uredb, je zadevna država članica izvzeta iz obveznosti priglasitve pomoči Komisiji.

- (16) Komisija je v sklepu o državni pomoči za storitve splošnega gospodarskega pomena¹⁸ in uredbi o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prevoza¹⁹ določila pogoje, v skladu s katerimi se nadomestila za obveznosti javne službe štejejo za združljiva z notranjim trgom v skladu s členoma 106(3) in 93 PDEU. V teh primerih se poleg tega za zadevne ukrepe ne uporablja obveznost mirovanja.

2. SPLOŠNA NAČELA IZVRŠEVANJA PRAVIL O DRŽAVNI POMOČI

2.1. Načelo lojalnega sodelovanja

- (17) Člen 4(3) Pogodbe o Evropski uniji²⁰ (v nadaljnjem besedilu: PEU) določa, da morajo države članice podpirati Evropsko unijo pri izpolnjevanju njenih nalog. Po načelu lojalnega sodelovanja iz navedenega člena si morajo Evropska unija in države članice v okviru svojih pristojnosti medsebojno pomagati pri izvajanju teh nalog.
- (18) Obveznost medsebojne pomoči, ki izhaja iz člena 4(3) PEU, velja tudi za nacionalna sodišča²¹. To pomeni, da Komisija pomaga nacionalnim sodiščem pri uporabi prava Unije²² in da, obratno, nacionalna sodišča pomagajo Komisiji pri opravljanju njenih nalog. Nacionalna sodišča morajo zato sprejeti vse potrebne ukrepe za zagotovitev izpolnjevanja obveznosti, ki izhajajo iz prava Unije, in se vzdržati sprejemanja odločitev, ki bi lahko ogrozile uresničevanje ciljev PEU in PDEU (v nadaljevanju skupaj: Pogodbi)²³.

---

¹⁷ Podlaga za sprejetje takšnih uredb je pooblastitvena Uredba Sveta (EU) 2015/1588 z dne 13. julija 2015 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije za določene vrste horizontalne državne pomoči ([UL L 248, 24.9.2015, str. 1](#)).

¹⁸ Sklep Komisije 2012/21/EU z dne 20. decembra 2011 o uporabi člena 106(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije za državno pomoč v obliki nadomestila za javne storitve, dodeljenega nekaterim podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena (notificirano pod dokumentarno številko C(2011) 9380) ([UL L 7, 11.1.2012, str. 3](#)).

¹⁹ Uredba (ES) št. 1370/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2007 o javnih storitvah železniškega in cestnega potniškega prevoza ([UL L 315, 3.12.2007, str. 1](#)).

²⁰ [UL C 202, 7.6.2016, str. 13](#).

²¹ Sodba Sodišča z dne 22. oktobra 2002 v zadevi Roquette Frères, C-94/00, ECLI:EU:C:2002:603, točka 31.

²² Sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi SFEP in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točka 50; sodba Sodišča z dne 28. februarja 1991 v zadevi Delimitis proti Henninger Bräu, C-234/89, ECLI:EU:C:1991:91, točka 53.

²³ Sodba Sodišča z dne 11. septembra 2014, Komisija proti Nemčiji, C-527/12, ECLI:EU:C:2014:2193, točka 56; sodba Sodišča z dne 21. novembra 2013 v zadevi Deutsche Lufthansa, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, točka 41.

2.2. Načeli enakovrednosti in učinkovitosti, ki se uporabljata za nacionalne postopke

- (19) Sodišče dosledno priznava načelo procesne avtonomije pri izvrševanju pravil o državni pomoči²⁴. Po tem načelu lahko države članice, če na tem področju ni zakonodaje Unije, prosto izbirajo, kako bodo izpolnile svoje obveznosti, ki izhajajo iz Pogodb, pod pogojem, da uporabljena sredstva ne posegajo v področje uporabe prava Unije in ne zmanjšujejo njegove učinkovitosti. Zato morajo nacionalna sodišča v odsotnosti sklepa Komisije o združljivosti ukrepa v skladu s svojim nacionalnim pravom sprejeti ustrezne ukrepe za ohranitev pravilnega izvajanja pravil o državni pomoči²⁵.
- (20) Uporaba nacionalnega prava ne sme povzročiti, da bi bilo nacionalnim sodiščem zagotavljanje skladnosti s členom 108(3) PDEU onemogočeno ali pretirano oteženo²⁶. V skladu s sodno prakso sodišč Unije veljavna nacionalna zakonodaja ne sme biti manj ugodna od tiste, ki ureja podobne nacionalne položaje (načelo enakovrednosti), niti ne sme biti urejena tako, da bi dejansko onemogočila ali pretirano otežila izvrševanje pravic, ki jih podeljuje pravni red Unije (načelo učinkovitosti)²⁷.

2.2.1. Pravdna sposobnost

- (21) Pri uporabi načela procesne avtonomije države članice uporabljajo svoja nacionalna pravila glede pravdne sposobnosti v nacionalnih sodnih postopkih v zvezi z državno pomočjo, če ta spoštujejo načeli enakovrednosti in učinkovitosti.
- (22) Po načelu učinkovitosti nacionalna pravila o pravdni sposobnosti posameznikov in njihovem pravnem interesu ne bi smela posegati v njihovo pravico do učinkovitega sodnega varstva pravic, ki jih imajo na podlagi prava Unije²⁸.
- (23) V študiji o izvrševanju se je pokazalo, da nacionalna sodišča odločajo predvsem o zadevah, ki jih predložijo konkurenti upravičenca do pomoči, na katere neposredno vpliva izkrivljanje konkurence, ki izhaja iz izvajanja nezakonite pomoči²⁹.
- (24) Vendar ima lahko fizična ali pravna oseba pravni interes za vložitev tožbe pred nacionalnimi sodišči iz drugega razloga, kot je odprava izkrivljanja konkurence, ki ga je

²⁴ Sodba Sodišča z dne 21. septembra 1983 v zadevi Deutsche Milchkontor GmbH, C-205/82, ECLI:EU:C:1983:233, točki 22 in 23; sodba Sodišča z dne 13. junija 2002 v zadevi Nizozemska proti Komisiji, C-382/99, ECLI:EU:C:2002:363, točka 90; sodba Sodišča z dne 11. septembra 2014 v zadevi Komisija proti Nemčiji, C-527/12, ECLI:EU:C:2014:2193, točke 39 do 42; sodba Sodišča z dne 23. januarja 2019 v zadevi Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, ECLI:EU:C:2019:51, točka 72; sodba Sodišča z dne 11. novembra 2015 v zadevi Klausner Holz Niedersachsen, C-505/14, ECLI:EU:C:2015:742, točki 40 in 41; sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 135.

²⁵ Sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 89.

²⁶ Sodba Sodišča z dne 11. novembra 2015 v zadevi Klausner Holz Niedersachsen, C-505/14, ECLI:EU:C:2015:742, točke 41 in 42 ter 45; sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točke 138 do 140.

²⁷ Spoštovanje načela učinkovitosti je treba obravnavati prek analize posameznih značilnosti navedene določbe in njene vloge v zadevnem postopku. V zvezi s tem glej sodbo Sodišča z dne 11. novembra 2015 v zadevi Klausner Holz Niedersachsen, C-505/14, ECLI:EU:C:2015:742, točka 40.

²⁸ Sodba Sodišča z dne 13. januarja 2005 v zadevi Streekgewest, C-174/02, ECLI:EU:C:2005:10, točka 18.

²⁹ Glej „Final Study on the enforcement of State aid rules and decisions by national courts (COMP/2018/001)“, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2019, str. 71, na voljo na <https://state-aid-caselex-accept.mybit.nl/report>.

povzročilo nezakonito izvajanje državne pomoči. Nacionalna sodišča morajo presoditi pravni interes tožeče stranke, ne glede na to, ali je izkrivljanje konkurence, ki izhaja iz ukrepa pomoči, nanjo neposredno vplivalo. Zato morajo nacionalna sodišča pri uporabi nacionalnih pravil o pravnih sposobnosti upoštevati svojo dolžnost, da varujejo interese vseh strank, ki imajo zadosten pravni interes za začetek postopka (v nadaljnjem besedilu: tretje osebe)³⁰.

- (25) Poleg tega morajo nacionalna sodišča pri ocenjevanju pravdne sposobnosti in pravnega interesa tretjih oseb v zadevah v zvezi z državno pomočjo, dodeljeno z davčnimi ukrepi, upoštevati dodatne elemente. Za davčne zavezance, ki so tretje osebe, je mogoče šteti, da imajo pravni interes za vložitev tožbe za vračilo davkov, pobranih s kršitvijo obveznosti mirovanja, le če je davek, ki ga morajo plačati, del financiranja nezakonite državne pomoči³¹. Njihova pravdna sposobnost ne temelji na obstoju konkurenčnega razmerja z upravičencem do pomoči³².
- (26) Nasprotno pa se davčni zavezanci, ki so tretje osebe, ne morejo sklicevati na nezakonitost ukrepa pomoči, s katerim so nekatera podjetja ali sektorji izvzeti iz obdavčitve, da bi se s tem izognili plačilu tega davka ali ga dobili povrnjenega. To velja tudi, kadar konkurirajo upravičencem do pomoči³³. Taka rešitev bi namreč okrepila protikonkurenčne učinke državne pomoči, saj bi povečala število podjetij, ki so upravičena do davčne oprostitve, ki pomeni nezakonito državno pomoč.

2.2.2. Pristojnost

- (27) Načelo procesne avtonomije pomeni, da se v nacionalnem pravnem redu vsake države članice določijo sodišča, pristojna za odločanje v postopkih v zvezi z dodelitvijo nezakonite pomoči. To pomeni tudi, da države članice določijo podrobna postopkovna pravila, ki urejajo te tožbe, pod pogojem, da se upoštevata načeli enakovrednosti in učinkovitosti³⁴.

---

³⁰ V Romuniji ima na primer vsaka oseba, na katero vpliva ukrep nezakonite državne pomoči, pravdno sposobnost pred sodiščem. Glej Prilogo 3: poročila za posamezne države v okviru „Final Study on the enforcement of State aid rules and decisions by national courts (COMP/2018/001)“, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2019, str. 404, na voljo na <https://state-aid-caselex-accept.mybit.nl/report>. V Latviji pravdna sposobnost temelji neposredno na členu 108(3) PDEU in tako se lahko nacionalna sodišča pri ugotavljanju, ali ima oseba pravdno sposobnost v dani zadevi, oprejo na opredelitev „zainteresirane stranke“ iz postopkovne uredbe. Glej Prilogo 3: poročila za posamezne države v okviru „Final Study on the enforcement of State aid rules and decisions by national courts (COMP/2018/001)“, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2019, str. 300, na voljo na <https://state-aid-caselex-accept.mybit.nl/report>.

³¹ Pri tem gre med drugim za primere, v katerih se nezakonita pomoč financira z dajatvijo, ki jo mora plačati tožnik. Vendar je drugače, če se spor ne nanaša na zahtevek za oprostitev spornega davka, temveč na zakonitost predpisov v zvezi s tem davkom. V zvezi s tem glej sodbo Sodišča z dne 3. marca 2020 v zadevi Vodafone Magyarorszá, C-75/18, ECLI:EU:C:2020:139, točka 25 in sodbo Sodišča z dne 26. aprila 2018 v zadevi ANGED, C-233/16, ECLI:EU:C:2018:280, točka 26.

³² Sodba Sodišča z dne 13. januarja 2005 v zadevi Streekgewest, C-174/02, ECLI:EU:C:2005:10, točka 19.

³³ Sodba Sodišča z dne 10. novembra 2016 v zadevi DTS Distribuidora de Televisión Digital proti Komisiji, C-449/14 P, ECLI:EU:C:2016:848, točki 81 in 82; sodba Sodišča z dne 21. decembra 2016 v zadevi Komisija proti Aer Lingus, C-164/15 P, ECLI:EU:C:2016:990, točka 121; sodba Sodišča z dne 3. marca 2020 v zadevi Vodafone Magyarorszá, C-75/18, ECLI:EU:C:2020:139, točke 24 do 28.

³⁴ Sodba Sodišča z dne 23. januarja 2019 v zadevi Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, ECLI:EU:C:2019:51, točka 72.

- (28) Ker o tem ni specifičnih pravil prava Unije, se strukture pravosodnih sistemov držav članic zelo razlikujejo. Nekaj držav članic je sicer ustanovilo specializirana sodišča za zadeve v zvezi z državno pomočjo, druge pa so izključno pristojnost dodelile senatom obstoječih sodišč ali sprejele postopkovna pravila, ki pojasnjujejo pristojnost sodišč v zadevah javnega in zasebnega izvrševanja³⁵. V večini držav članic so za uporabo pravil o državni pomoči pristojna civilna in upravna sodišča³⁶.

2.2.3. Načelo pravnomočnosti

- (29) Načelo pravnomočnosti določa, da pravnomočnih sodb ni več mogoče izpodbijati. To velja, kadar so bila izčrpana vsa razpoložljiva pravna sredstva ali ko so se iztekli roki zanje. Namen načela pravnomočnosti je zagotoviti stabilnost prava in pravnih razmerij in učinkovito izvajanje sodne oblasti ter je določeno tako v pravnem redu Unije kot v nacionalnih pravnih sistemih³⁷.
- (30) Po načelu primarnosti prava Unije³⁸ so nacionalna sodišča dolžna zagotoviti polni učinek določb prava Unije, tudi s tem, da po uradni dolžnosti odločijo, da ne bodo uporabila nobene neskladne določbe nacionalne zakonodaje. To velja tudi za nacionalna pravila, ki določajo načelo pravnomočnosti³⁹.
- (31) Poleg tega je sodna praksa sodišč Unije omejila načelo pravnomočnosti na področju državnih pomoči. Tako se pravnomočnost lahko nanaša le na tožbene razloge, ki so bili že dokončno izrecno razrešeni – ob upoštevanju zahtev enakovrednosti in učinkovitosti – ne pa tudi za vprašanja, ki bi jih bilo mogoče postaviti v okviru prejšnjega spora, vendar niso bila postavljena⁴⁰.

---

³⁵ Irska je na primer za spore v zvezi s konkurenčnim pravom, vključno z zadevami v zvezi z državno pomočjo, izključno pristojnost dodelila oddelku za konkurenco pri višjem sodišču (*Competition List of the High Court*). Prav tako so dobila upravna sodišča v Italiji od 19. januarja 2013 skoraj izključno pristojnost za obravnavo zadev v zvezi z javnim in zasebnim izvrševanjem pravil o državni pomoči. Civilna sodišča so ohranila pristojnost v zvezi z nekaterimi vrstami postopkov in zahtevkov. Glej Prilogo 3: poročila za posamezne države v okviru „Final Study on the enforcement of State aid rules and decisions by national courts (COMP/2018/001)“, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2019, str. 253 ter 263 in 264, na voljo na <https://state-aid-caselex-accept.mybit.nl/report>. Glej tudi „Final Study on the enforcement of State aid rules and decisions by national courts (COMP/2018/001)“, str. 103 in 104.

³⁶ Natančneje, v večini držav članic so upravna sodišča pristojna, kadar tožnik izpodbija akt javnega organa, kot je nalog za izvedbo vračila ali dodelitev pomoči, medtem ko so civilna sodišča pristojna za vprašanja, povezana z vračilom državne pomoči v okviru postopkov v primeru insolventnosti ali z dodelitvijo odškodnine. Glej „Final Study on the enforcement of State aid rules and decisions by national courts (COMP/2018/001)“, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2019, str. 64, na voljo na <https://state-aid-caselex-accept.mybit.nl/report>.

³⁷ Sodba Sodišča z dne 11. novembra 2015 v zadevi Klausner Holz Niedersachsen, C-505/14, ECLI:EU:C:2015:742, točka 38.

³⁸ Sodba Sodišča z dne 5. februarja 1963 v zadevi Van Gend en Loos proti Administratie der Belastingen, C-26/62, ECLI:EU:C:1963:1; sodba Sodišča z dne 15. julija 1964 v zadevi Costa proti E.N.E.L., C-6/64, ECLI:EU:C:1964:66; sodba Sodišča z dne 9. marca 1978 v zadevi Amministrazione delle finanze dello Stato proti Simmenthal, C-106/77, ECLI:EU:C:1978:49.

³⁹ Sodba Sodišča z dne 18. julija 2007 v zadevi Lucchini, C-119/05, ECLI:EU:C:2007:434, točki 60 in 61.

⁴⁰ Sodba Sodišča z dne 18. julija 2007 v zadevi Lucchini, C-119/05, ECLI:EU:C:2007:434, točke 57 do 59; sodba Sodišča z dne 11. novembra 2015 v zadevi Klausner Holz Niedersachsen, C-505/14, ECLI:EU:C:2015:742, točke 30 ter 42 in 43.

- (32) Načelo primarnosti prava Unije tudi preprečuje, da bi uporaba načela pravnomočnosti omejevala izključno pristojnost, ki jo ima Komisija na podlagi PDEU⁴¹. Okoliščina, da je nacionalno sodišče o ukrepu državne pomoči odločilo pred odločitvijo Komisije o istem ukrepu, slednji ne more preprečiti, da bi ugotovila, da zadevni ukrep pomeni nezakonito državno pomoč. To velja tudi, če je nacionalno sodišče, ki odloča na zadnji stopnji, tako ugotovitev prej zavrnilo.

3. VLOGA KOMISIJE

- (33) Namen sistema predhodnega nadzora, vzpostavljenega s členom 108(3) PDEU, je zagotoviti, da se lahko izvaja le združljiva pomoč⁴². Da se doseže ta cilj, je treba izvajanje načrtovane pomoči odložiti, dokler Komisija ne sprejme sklep o njeni združljivosti z notranjim trgovom⁴³.

3.1. Izključna pristojnost Komisije

- (34) Komisija na splošno izvaja svojo glavno nalogo ocenjevanja združljivosti ukrepa pomoči v dveh korakih. Najprej oceni, ali se ukrep šteje za državno pomoč na podlagi člena 107(1) PDEU⁴⁴, nato prouči, ali je ukrep združljiv z notranjim trgovom. Prvi korak, tj. presoja obstoja pomoči, spada tako v pristojnost Komisije kot nacionalnih sodišč, saj morajo slednja morda ugotoviti, ali za ukrep velja obveznost mirovanja⁴⁵ (glej oddelka 4.2.1 in 4.2.2). Drugi korak, tj. ocena združljivosti, spada v izključno pristojnost Komisije. Ocena združljivosti mora biti vključena v sklep⁴⁶, ki je predmet preizkusa sodišč Unije⁴⁷.
- (35) Komisija lahko oceni združljivost ukrepa z notranjim trgovom po predhodni proučitvi (kadar nima dvomov glede združljivosti ukrepa z notranjim trgovom)⁴⁸ ali uradni preiskavi (kadar ima dvome glede združljivosti ukrepa z notranjim trgovom)⁴⁹. Komisija ob začetku formalne preiskave sprejme sklep, v katerem predstavi svoja predhodna stališča glede značaja državne pomoči zadevnega ukrepa in svoje dvome glede

---

⁴¹ Sodba Sodišča z dne 11. novembra 2015 v zadevi Klausner Holz Niedersachsen, C-505/14, ECLI:EU:C:2015:742, točka 44; sodba Sodišča z dne 4. marca 2020 v zadevi Buonotourist proti Komisiji, C-586/18 P, ECLI:EU:C:2020:152, točke 92 do 96; sodba Sodišča z dne 4. marca 2020 v zadevi CSTP Azienda della Mobilità proti Komisiji, C-587/18 P, ECLI:EU:C:2020:150, točke 92 do 96.

⁴² Sodba Sodišča z dne 3. marca 2020 v zadevi Vodafone Magyarorszá, C-75/18, ECLI:EU:C:2020:139, točka 19.

⁴³ Sodba Sodišča z dne 21. novembra 2013 v zadevi Deutsche Lufthansa, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, točki 25 in 26; sodba Sodišča z dne 18. maja 2017 v zadevi Fondul Proprietatea, C-150/16, ECLI:EU:C:2017:388, točka 40; sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 84.

⁴⁴ Obvestilo Komisije o pojmu državne pomoči po členu 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije ([UL C 262, 19.7.2016, str. 1](#)).

⁴⁵ Sodba Sodišča z dne 4. marca 2020 v zadevi Buonotourist proti Komisiji, C-586/18 P, ECLI:EU:C:2020:152, točka 90.

⁴⁶ Glej člena 4 in 9 postopkovne uredbe ([UL L 248, 24.9.2015, str. 14](#)).

⁴⁷ Sodba Sodišča z dne 19. julija 2016 v zadevi Kotnik in drugi, C-526/14, ECLI:EU:C:1996:570, točka 37.

⁴⁸ Sklep o nenasprotovanju, postopkovna uredba, člen 4(3).

⁴⁹ Glej pojma „pozitivni sklep“ in „negativni sklep“ iz člena 9(3) oziroma (5) postopkovne uredbe.

združljivosti ukrepa z notranjim trgov (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka)⁵⁰.

- (36) Medtem ko med formalno preiskavo status združljivosti ukrepa ni dokončen, pa ima sklep o začetku postopka nekatere pravne posledice (glej oddelek 4.1.3).
- (37) Ocene ukrepov državne pomoči, ki jih Komisija navede v svojih sklepih, omejujejo nacionalna sodišča pri izvajanju njihovih pristojnosti (glej oddelek 4.1). Prejšnji sklepi Komisije so za nacionalna sodišča zavezujoči, kar pomeni, da mora nacionalno sodišče upoštevati presojo Komisije o obstoju pomoči⁵¹. Nasprotno pa, če nacionalno sodišče odloča preden Komisija sprejme sklep, odločba sodišča Komisiji ne more preprečiti, da bi v danem trenutku uveljavljala izključno pristojnost, ki jo ima na podlagi PDEU (glej oddelek 2.2.3)⁵².

3.2. Pooblastila Komisije za izvrševanje pravil o državni pomoči

- (38) Kadar Komisija ugotovi, da proučeni ukrep pomeni nezakonito in nezdružljivo državno pomoč, ter želi uvesti popravne ukrepe zaradi kršitve pravil o državni pomoči, mora načeloma sprejeti končni sklep, s katerim zaključi formalno preiskavo in odredi vračilo te pomoči („sklep o vračilu“)^{53 54}.
- (39) Komisija je s sprejetjem postopkovnih pravil na področju državnih pomoči kodificirala svoja izvršilna pooblastila⁵⁵. V skladu s členom 16 postopkovne uredbe mora Komisija s sprejetjem sklepa odrediti vračilo nezakonite in nezdružljive pomoči. Kadar v sklepu ugotovi, da je ukrep pomoči nezakonit in nezdružljiv z notranjim trgov, nima diskrecijske pravice in mora odrediti vračilo pomoči⁵⁶, razen če bi bilo to v nasprotju s katerim od splošnih načel prava Unije⁵⁷. Poleg tega imajo pooblastila Komisije za odreditev vračila desetletni zastaralni rok⁵⁸.
- (40) V nekaterih primerih lahko Komisija v skladu s členom 13 postopkovne uredbe po lastni presoji sprejmečasne ukrepe, dokler ne zaključi ocene združljivosti. Zlasti lahko izda odredbo o začasnem odlogu ali vračilu pomoči, če so izpolnjeni nekateri

---

⁵⁰ Glej člen 4(3) in (4) postopkovne uredbe ([UL L 248, 24.9.2015, str. 14](#)).

⁵¹ Sodba Sodišča z dne 15. septembra 2016 v zadevi PGE, C-574/14, ECLI:EU:C:2016:686, točka 33.

⁵² Sodba Sodišča z dne 4. marca 2020 v zadevi Buonotourist proti Komisiji, C-586/18 P, ECLI:EU:C:2020:152, točke 92 do 96; sodba Sodišča z dne 4. marca 2020 v zadevi CSTP Azienda della Mobilità proti Komisiji, C-587/18 P, ECLI:EU:C:2020:150, točke 92 do 96.

⁵³ Sodba Sodišča z dne 14. februarja 1990 v zadevi Francija proti Komisiji (Boussac), C-301/87, ECLI:EU:C:1990:67, točke 9 do 22. To ne izključuje možnosti, da Komisija v določenih primerih izda odredbo o vračilu.

⁵⁴ Če Komisija zgolj ugotovi, da je bila državna pomoč dodeljena nezakonito, ne da bi ji bila predhodno priglášena na podlagi člena 108(3) PDEU, ne odredi vračila že izplačanih pomoči, dokler ne sprejme končnega sklepa, s katerim pomoč razglasi za nezdružljivo z notranjim trgov.

⁵⁵ Sodba Sodišča z dne 23. januarja 2019 v zadevi Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, ECLI:EU:C:2019:51, točka 66; sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 110.

⁵⁶ Sodba Sodišča z dne 7. marca 2002 v zadevi Italija proti Komisiji, C-310/99, ECLI:EU:C:2002:143, točka 99.

⁵⁷ Glej člen 16 postopkovne uredbe ([UL L 248, 24.9.2015, str. 14](#)).

⁵⁸ Glej člen 17(1) postopkovne uredbe ([UL L 248, 24.9.2015, str. 14](#)).

pogoji⁵⁹ ⁶⁰. Namen teh ukrepov je omejiti škodo, povezano z izvajanjem pomoči, ki krši obveznosti priglasitve in mirovanja⁶¹.

4. VLOGA NACIONALNIH SODIŠČ

- (41) Medtem ko mora Komisija proučiti združljivost ukrepa pomoči z notranjim trgov, tudi kadar je že ugotovila, da je bil pri izvajanju ukrepa kršen člen 108(3) PDEU, je glavna naloga nacionalnih sodišč ohranjati pravice posameznikov, ki jih je ta kršitev prizadela⁶².
- (42) Nacionalna sodišča so pristojna za zagotavljanje učinkovitega pravnega varstva tretjim osebam⁶³. Njihov prispevek k sistemu nadzora državnih pomoči je še posebej potreben v primerih, ko je dodeljena nezakonita pomoč, Komisija pa o istem ukrepu ni sprejela končnega sklepa ali do sprejetja takega sklepa, pa tudi v primerih, ko je bila združljiva pomoč dodeljena ob kršitvi obveznosti mirovanja⁶⁴.

4.1. Razmejitev pristojnosti nacionalnih sodišč pri uporabi pravil o državni pomoči

- (43) Nacionalna sodišča so pooblaščenca za razlago in uporabo členov 107(1) in 108(3) PDEU. Natančneje, nacionalna sodišča pri izvajanju njihove pristojnosti za presojo obstoja državne pomoči v odsotnosti sklepa Komisije v zvezi z istim ukrepom⁶⁵ zavezuje le objektivni pojem državne pomoči.
- (44) Komisija tudi opravi presojo obstoja državne pomoči, kar je običajno prvi korak pred oceno njene združljivosti. Zato bi lahko vsi postopki pred Komisijo, pred ali po

---

⁵⁹ Sodba Sodišča z dne 14. februarja 1990 v zadevi Francija proti Komisiji, C-301/87, ECLI:EU:C:1990:67, točki 19 in 20; sodba Sodišča z dne 21. marca 1991 v zadevi Italija proti Komisiji, C-303/88, ECLI:EU:C:1991:136, točka 46; sodba Sodišča z dne 21. marca 1990 v zadevi Belgija proti Komisiji, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, točke 14 do 16; [razveljavitev s strani Sodišča; glej zadevo C-456/18 P].

⁶⁰ Če država članica ne izpolni odredbe o začasnem odlogu ali vračilu, je Komisija v skladu s členom 14 postopkovne uredbe upravičena, da med vsebinskim pregledom zadeve zadevo predloži neposredno Sodišču in zaprosi za izjavo, da je tako neizpolnjevanje kršitev PDEU ([UL L 248, 24.9.2015, str. 19](#)).

⁶¹ Glej člen 13(1) in (2) postopkovne uredbe ([UL L 248, 24.9.2015, str. 19](#)).

⁶² Sodba Sodišča z dne 12. februarja 2008 v zadevi CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, ECLI:EU:C:2008:79, točka 38; sodba Sodišča z dne 21. novembra 1991 v zadevi Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires in drugi proti Franciji, C-354/90, ECLI:EU:C:1991:440, točki 11 in 12.

⁶³ Sodba Sodišča z dne 11. decembra 1973 v zadevi Lorenz GmbH proti Bundesrepublik Deutschland in drugi, C-120/73, ECLI:EU:C:1973:152, točka 8; sodba Sodišča z dne 21. novembra 1991 v zadevi Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires in drugi proti Franciji, C-354/90, ECLI:EU:C:1991:440, točka 11; sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi SFEI in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točka 39.

⁶⁴ V zvezi z vlogo nacionalnih sodišč pri javnem izvrševanju državne pomoči glej sporočilo Komisije – Obvestilo Komisije o vračilu nezakonite in nezdružljive državne pomoči ([UL C 247, 23.7.2019, str. 1](#)).

⁶⁵ Glej tudi sodbo Splošnega sodišča z dne 20. junija 2019 v zadevi a&o hostel and hotel Berlin proti Komisiji, T-578/17, ECLI:EU:T:2019:437, točka 72.

postopkih pred nacionalnimi sodišči, vplivali na slednje⁶⁶, kot je pojasnjeno v oddelkih 4.1.1 do 4.1.3.

4.1.1. Po sklepu Komisije

- (45) Nacionalna sodišča imajo omejene pristojnosti glede sklepov in morajo upoštevati presojo obstoja državne pomoči, ki je podana v posameznem sklepu. Nacionalna sodišča prav tako niso pristojna za razglasitev neveljavnosti sklepov Komisije⁶⁷. To pristojnost imajo v skladu s členom 263 PDEU⁶⁸ samo sodišča Unije.
- (46) Če nacionalno sodišče dvomi o razlagi ali veljavnosti sklepa Komisije, lahko Komisijo zaprosi za pojasnilo (glej oddelek 5.1) ali pa – odvisno od okoliščin – lahko ali mora⁶⁹ v skladu s členom 267 PDEU Sodišču predložiti vprašanje v predhodno odločanje⁷⁰.

4.1.2. Po sklepih Komisije, s katerimi je bila pomoč razglašena za združljivo

- (47) Končni sklep Komisije o priznanju združljivosti nezakonite pomoči po njeni dodelitvi ne pomeni naknadne legalizacije ukrepov za izvajanje pomoči, ki so bili sprejeti v nasprotju z obveznostjo mirovanja iz PDEU.
- (48) V tem okviru morajo nacionalna sodišča posameznikom ponuditi „določeno možnost, da bodo iz kršitve obveznosti mirovanja izpeljane vse ustrezne posledice“⁷¹. Take posledice se nanašajo zlasti na veljavnost aktov, s katerimi se izvaja pomoč, in na povračilo finančne podpore, dodeljene ob neupoštevanju obveznosti mirovanja, v skladu z njihovim nacionalnim pravom.

---

⁶⁶ Sodba Sodišča z dne 4. marca 2020 v zadevi CSTP Azienda della Mobilità proti Komisiji, C-587/18 P, ECLI:EU:C:2020:150, točki 92 in 93; sodba Sodišča z dne 4. marca 2020 v zadevi Buonotourist proti Komisiji, C-586/18 P, ECLI:EU:C:2020:152, točka 96.

⁶⁷ Sodba Sodišča z dne 22. oktobra 1987 v zadevi Foto-Frost proti Hauptzollamt Lübeck-Ost, C-314/85, ECLI:EU:C:1987:452, točka 20.

⁶⁸ Sodba Sodišča z dne 21. februarja 1991 v združenih zadevah Zuckerfabrik Süderdithmarschen in Zuckerfabrik Soest proti Hauptzollamt Itzehoe in Hauptzollamt Paderborn, C-143/88 in C-92/89, ECLI:EU:C:1991:65, točka 23; sodba Sodišča z dne 9. novembra 1995 v zadevi Atlanta Fruchthandels-gesellschaft in drugi (I) proti Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft, C-465/93; ECLI:EU:C:1995:369; točka 51; sodba Sodišča z dne 18. julija 2007 v zadevi Lucchini, C-119/05, ECLI:EU:C:2007:434, točka 53.

⁶⁹ Nacionalno sodišče, zoper odločitev katerega po nacionalnem pravu ni pravnega sredstva, je na podlagi člena 267 PDEU dolžno v določenih okoliščinah predložiti zadevo Sodišču v predhodno odločanje. Če je razlaga prava Unije jasno razvidna iz obstoječe sodne prakse ali če razlaga ne dopušča razumnega dvoma, sodišče, zoper odločitev katerega po nacionalnem pravu ni pravnega sredstva, ni dolžno predložiti zadeve Sodišču v predhodno odločanje, čeprav ima to možnost. Glej sodbo Sodišča z dne 6. oktobra 1982 v zadevi CILFIT proti Ministero della Sanità, C-283/81, ECLI:EU:C:1982:335, točke 14 do 20; sodbo Sodišča z dne 11. septembra 2008 v združenih zadevah Unión General de Trabajadores de La Rioja, C-428/06 do C-434/06, ECLI:EU:C:2008:488, točki 42 in 43; sodbo Sodišča z dne 28. julija 2016 v zadevi Association France Nature Environnement, C-379/15, ECLI:EU:C:2016:603, točke 47 do 50; sodbo Sodišča z dne 15. septembra 2016 v zadevi PGE, C-574/14, ECLI:EU:C:2016:686, točka 40, sodbo Sodišča z dne 4. oktobra 2018 v zadevi Komisija proti Francija (Davčni odtegljaj), C-416/17, ECLI:EU:C:2018:811, točka 108 in naslednje.

⁷⁰ Sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi SFEI in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točki 50 in 51; sodba Sodišča z dne 21. novembra 2013 v zadevi Deutsche Lufthansa, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, točka 44.

⁷¹ Sodba Sodišča z dne 21. novembra 2013 v zadevi Deutsche Lufthansa, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, točka 30; sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 89; sodba Sodišča z dne 3. marca 2020 v zadevi Vodafone Magyarorszá, C-75/18, ECLI:EU:C:2020:139, točka 23; sodba Sodišča z dne 13. decembra 2018 v zadevi Rittinger in drugi, C-492/17, ECLI:EU:C:2018:1019, točka 42.

- (49) Iz tega sledi, da bi moralo sodišče ugoditi tožbi, kadar želi tretja oseba pred nacionalnim sodiščem doseči odpravo prednosti, povezanih s predčasnim izvajanjem pomoči, tudi če je Komisija zadevno pomoč že razglasila za združljivo. Vsaka drugačna razlaga bi državam članicam omogočila neupoštevanje določb PDEU, s čimer bi se tem določbam odvzel polni učinek⁷².

4.1.3. Po sklepu Komisije o začetku postopka

- (50) Drugače je, če je Komisija na podlagi člena 108(2) PDEU zgolj začela postopek preiskave v zvezi z ukrepom pomoči, ki je bil predložen nacionalnemu sodišču. Komisija v sklepu o začetku postopka načeloma dvomi, da je ukrep pomoči združljiv z notranjim trgov. Čeprav se ti dvomi na splošno nanašajo na združljivost pomoči, je presoja obstoja pomoči po naravi predhodna in izhaja iz prvotne proučitve zadevnega ukrepa⁷³.
- (51) V skladu s členom 4(3) PEU morajo nacionalna sodišča upoštevati pravni položaj, ki izhaja iz še nedokončanih postopkov pred Komisijo, tudi če je začasen.
- (52) To pomeni, da ima sklep o začetku postopka do dokončanja postopka preiskave sam po sebi pravne posledice, ki jih morajo nacionalna sodišča izpeljati. Po sklepu o začetku postopka nacionalno sodišče ne more šteti, da ta ukrep ne pomeni pomoči v smislu člena 107(1) PDEU, sicer bi bil ogrožen učinek člena 108(3) PDEU⁷⁴.
- (53) Zato morajo nacionalna sodišča odrediti ustrezne ukrepe za odpravo nezakonitega izvajanja pomoči, dokler Komisija ne sprejme končnega sklepa. Nacionalna sodišča lahko odločijo, da bodo odložila izvajanje zadevnega preiskovanega ukrepa in odredila vračilo že izplačanih zneskov. Prav tako lahko odredijo druge začasne ukrepe za zaščito interesov zadevnih strank in učinkovitosti sklepa Komisije o začetku postopka⁷⁵.
- (54) Poleg tega nacionalna sodišča ne morejo preprosto prekiniti postopka, dokler Komisija ne sprejme končnega sklepa⁷⁶. Odločitev o prekinitvi postopka bi imela dejansko enak učinek kot odločitev o zavrnitvi predloga za izdajo začasne odredbe in bi pomenila ohranitev nezakonite prednosti v obdobju, v katerem je izvajanje pomoči prepovedano.

4.2. Pristojnosti nacionalnih sodišč

- (55) Kot je navedeno v odstavkih 11 do 13, morajo nacionalna sodišča ugotoviti, ali je bila državna pomoč dodeljena v skladu s členom 108(3) PDEU, v obsegu izključne pristojnosti Komisije za ocenjevanje združljivosti pomoči in morebitnih že obstoječih sklepov Komisije o istem ukrepu.

---

⁷² Sodba Sodišča z dne 19. decembra 2019 v zadevi Arriva Italia in drugi, C-385/18, ECLI:EU:C:2019:1121, točka 85.

⁷³ Sodba Sodišča z dne 21. novembra 2013 v zadevi Deutsche Lufthansa, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, točke 37 do 40.

⁷⁴ Sodba Sodišča z dne 21. novembra 2013 v zadevi Deutsche Lufthansa, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, točka 38.

⁷⁵ Sodba Sodišča z dne 21. novembra 2013 v zadevi Deutsche Lufthansa, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, točke 41 do 43.

⁷⁶ Sodba Sodišča z dne 11. marca 2010 v zadevi CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-1/09, ECLI:EU:C:2010:136, točka 31 in naslednje; sklep Sodišča z dne 4. aprila 2014 v zadevi Flughafen Lübeck, C-27/13, ECLI:EU:C:2014:240, točka 30.

- (56) Nacionalna sodišča izvedejo svojo oceno v dveh korakih: najprej ocenijo naravo ukrepa, da bi ugotovili, ali se šteje za državno pomoč na podlagi člena 107(1) PDEU; če ugotovijo, da ukrep pomeni državno pomoč, morajo nato ugotoviti, ali za ukrep velja obveznost mirovanja. Kadar nacionalna sodišča ugotovijo kršitev obveznosti mirovanja, morajo sprejeti ustrezna pravna sredstva za zaščito pravic posameznikov, na katere takšna kršitev vpliva.

4.2.1. Presoja obstoja pomoči

- (57) Za ugotovitev, da se je pomoč izvedla nezakonito, je treba predhodno ugotoviti obstoj državne pomoči. Sodišča Unije so potrdila, da so poleg Komisije za razlago pojma državne pomoči pristojna tudi nacionalna sodišča⁷⁷.
- (58) Za ugotovitev obstoja državne pomoči je treba pogosto oceniti vrsto kompleksnih vprašanj (glej odstavek 14). Komisija je v Obvestilu o pojmu državne pomoči po členu 107(1) PDEU⁷⁸ podala podrobna navodila v pomoč nacionalnim sodiščem.
- (59) Kadar se pojavijo dvomi o obstoju elementov državne pomoči, lahko nacionalna sodišča Komisijo zaprosijo za mnenje (glej oddelek 5.1.1.2). Nacionalna sodišča imajo tudi možnost ali obveznost, da zadevo predložijo Sodišču v predhodno odločanje na podlagi člena 267 PDEU.

4.2.2. Ocena obstoja kršitve obveznosti mirovanja

- (60) Pri ocenjevanju, ali za ukrep pomoči velja obveznost mirovanja, morajo nacionalna sodišča proučiti, ali za ukrep velja ena od izjem od obveznosti priglasitve (glej oddelek 1.2). Nacionalna sodišča zlasti ocenijo, ali zadevni ukrep izpolnjuje merila iz uredbe o skupinskih izjemah oziroma ali pomeni veljavno pomoč.
- (61) Če ukrep pomoči izpolnjuje vse pogoje iz uredbe o skupinskih izjemah, je izvzet iz predhodne priglasitve Komisiji in je združljiv z notranjim trgov.
- (62) Kar zadeva „veljavno pomoč“, postopkovna uredba opredeljuje okoliščine, v katerih se pomoč šteje za veljavno, da se zagotovi pravna varnost za države članice in upravičence⁷⁹. Mogoče je, da so nekateri ukrepi, ki ob začetku učinkovanja niso pomenili nove pomoči, zaradi razvoja politike državne pomoči odtlej postali nezakoniti. Kadar ukrep, ki pomeni državno pomoč, spada v kategorijo veljavne pomoči, ga sicer državi članici ni treba znova priglasiti, vendar ga Komisija še vedno preverja.

---

⁷⁷ Sodba Sodišča z dne 22. marca 1977 v zadevi Steinike & Weinlig, C-78/76, ECLI:EU:C:1977:52, točka 14; sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi SFEI in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točka 49; sodba Sodišča z dne 21. novembra 1991 v zadevi Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires in drugi proti Franciji, C-354/90, ECLI:EU:C:1991:440, točka 10; sodba Sodišča z dne 18. julija 2007 v zadevi Lucchini, C-119/05, ECLI:EU:C:2007:434, točka 50; sodba Sodišča z dne 5. oktobra 2006 v zadevi Transalpine Ölleitung in Österreich, C-368/04, ECLI:EU:C:2006:644, točka 39.

⁷⁸ [UL C 262, 19.7.2016, str. 1.](#)

⁷⁹ Postopkovna uredba, členi 21 do 23.

4.2.2.1. Uporaba pogojev iz uredb o skupinskih izjemah

- (63) Države članice se lahko zanašajo na to, da je ukrep izvzet iz obveznosti priglasitve, če izpolnjuje splošne in posebne pogoje, določene v uredbah o skupinskih izjemah. Če pa država članica izvaja ukrep pomoči, ki ne izpolnjuje vseh pogojev za veljavne skupinske izjeme brez predhodne priglasitve Komisiji, je izvajanje te pomoči nezakonito.
- (64) Obveznosti priglasitve in mirovanja, ki izhajata iz PDEU, nista zavezujoči le za nacionalna sodišča, ampak tudi za vse upravne organe držav članic⁸⁰.
- (65) Nacionalna sodišča morajo pri presoji, ali je bil ukrep državne pomoči zakonito izveden, preveriti, ali so bili izpolnjeni pogoji iz uredbe o skupinskih izjemah, da bi ugotovili, ali je bil ukrep izvzet iz obveznosti priglasitve. Sodišče je opredelilo obseg pristojnosti nacionalnih sodišč pri ugotavljanju, ali so bili pogoji iz uredbe o splošnih skupinskih izjemah pravilno uporabljeni⁸¹, tj. v obsegu, v katerem lahko nacionalna sodišča razlagajo njene določbe.
- (66) Namen sprejetja uredb o skupinskih izjemah ni prenesti ocenjevanje združljivosti državne pomoči z notranjim trgov na države članice, saj to ostaja v izključni pristojnosti Komisije⁸². Za oceno združljivosti posameznega ukrepa pomoči z drugimi merili, kot so določena v ustrezni uredbi o skupinskih izjemah, bi bila potrebna kompleksna ocena, ki je v izključni pristojnosti Komisije⁸³. Vendar so nacionalna sodišča dolžna ugotoviti, ali so nacionalni organi dodelili pomoč, ki v celoti izpolnjuje splošne in posebne pogoje iz veljavne uredbe o skupinskih izjemah, kot se razlagajo ozko.
- (67) Če je bila pomoč izvedena na podlagi uredbe o skupinskih izjemah, ne da bi bili izpolnjeni vsi veljavni pogoji, prejemnik te pomoči ne more legitimno pričakovati, da je bila dodelitev pomoči zakonita⁸⁴. Nacionalni organi niso pooblaščen za sprejetje končnih sklepov, s katerimi se ugotovi, da ni obveznosti priglasitve pomoči⁸⁵.

4.2.2.2. Veljavna pomoč

- (68) Kot je navedeno v odstavku 62, v nasprotju z novo pomočjo za veljavno pomoč ne velja obveznost priglasitve. Če nacionalno sodišče ugotovi, da se ukrep šteje za veljavno pomoč, ga ne more preizkusiti. Dejansko je Komisija izključno pristojna za presojo, ali je veljavna pomoč še vedno združljiva z notranjim trgov, in za predlaganje ustreznih ukrepov, kadar shema ni več združljiva. Pri izvajanju pravil o državni pomoči so

⁸⁰ Sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točke 90 do 92.

⁸¹ Sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 101; sodba Sodišča z dne 29. julija 2019 v zadevi BMW proti Komisiji, C-654/17 P, ECLI:EU:C:2019:634, točka 151.

⁸² Sodba Sodišča z dne 29. julija 2019, BMW proti Komisiji, C-654/17 P, ECLI:EU:C:2017:634, točki 132 in 133; sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 67.

⁸³ Sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 68.

⁸⁴ Sodba Sodišča z dne 15. decembra 2005 v zadevi Unicredito Italiano, C-148/04, ECLI:EU:C:2005:774, točka 104; sodba Sodišča z dne 19. marca 2015 v zadevi OTP Bank, C-672/13, ECLI:EU:C:2015:185, točka 77; sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 104.

⁸⁵ Sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 101; sodba Sodišča z dne 29. julija 2019 v zadevi BMW proti Komisiji, C-654/17 P, ECLI:EU:C:2019:634, točka 151.

nacionalna sodišča omejena na oceno, ali ukrep pomoči pomeni veljavno pomoč v smislu člena 108(1) PDEU.

- (69) Pogodbi ne dajeta nobenih usmeritev glede opredelitve ukrepa pomoči kot veljavne pomoči. Okoliščine, v katerih se pomoč šteje za veljavno, so opredeljene v določbah postopkovne uredbe⁸⁶. Vendar postopkovna uredba ne vsebuje nobene določbe o pooblastilih in obveznostih nacionalnih sodišč, ki jih še naprej urejajo določbe PDEU, kot jih razlaga Sodišče⁸⁷.
- (70) Člen 17(1) postopkovne uredbe na primer določa desetletni zastaralni rok za pooblastila Komisije, da odredi vračilo pomoči, medtem ko odstavek 3 navedenega člena določa, da se „kakršna koli pomoč, pri kateri je zastaralni rok potekel, [šteje] kot veljavna pomoč“.
- (71) Pri tem desetletni zastaralni rok ne pomeni splošnega načela, po katerem bi nova pomoč po preteku tega obdobja postala veljavna pomoč⁸⁸. Desetletni zastaralni rok pa se niti po analogiji ne more uporabiti za nacionalne postopke⁸⁹, ker se vračilo izvede v skladu s pravili, določenimi v veljavnem nacionalnem pravu.

4.2.3. Varstvo pravic posameznikov v primeru kršitve obveznosti mirovanja

- (72) Nacionalna sodišča lahko za zaščito pravic posameznikov pred nezakonitim izvajanjem državne pomoči glede na okoliščine sprejmejo različne vrste pravnih sredstev. Med drugim se lahko odločijo, da začasno odložijo ali prekinijo izvajanje ukrepa (oddelek 4.2.3.1), odredijo vračilo že izplačanih zneskov (oddelek 4.2.3.2) ali sprejmejo drugačne začasne ukrepe za drugačno zaščito interesov zadevnih strank (oddelek 4.2.3.3)⁹⁰. Nazadnje se lahko od njih zahteva, da odločijo o nadomestilu za škodo, ki so jo tretje osebe utrpeli zaradi nezakonitega izvajanja državne pomoči (oddelek 4.2.3.4). Vsekakor morajo nacionalna sodišča posameznikom zagotoviti, da bodo v skladu z nacionalnim pravom sprejeti vsi ustrezni ukrepi za odpravo posledic kršitve člena 108(3) PDEU⁹¹.

4.2.3.1 Začasni odlog ali prekinitev izvajanja ukrepa

- (73) Če državni organ še ni izvedel ukrepa državne pomoči, dodeljenega ob kršitvi člena 108(3) PDEU, morajo nacionalna sodišča preprečiti njegovo izvajanje bodisi z njegovo začasno odložitvijo bodisi z njegovo prekinitvijo.

⁸⁶ Postopkovna uredba, člen 1(b) in člen 17(3).

⁸⁷ Sodba Sodišča z dne 23. januarja 2019 v zadevi Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, ECLI:EU:C:2019:51, točka 66; sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 110.

⁸⁸ Sodba Splošnega sodišča z dne 30. aprila 2002 v združenih zadevah Government of Gibraltar proti Komisiji, T-195/01 in T-207/01, ECLI:EU:T:2002:111, točka 130.

⁸⁹ Sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točki 108 in 109; sodba Sodišča z dne 30. aprila 2020 v zadevi Nelson Antunes de Cunha, C-627/18, ECLI:EU:C:2020:321, točka 33.

⁹⁰ Sodba Sodišča z dne 21. novembra 2013 v zadevi Deutsche Lufthansa, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, točka 43; sodba Sodišča z dne 21. decembra 2016, Komisija/Hansestadt Lübeck, C-524/14 P, ECLI:EU:C:2016:971, točka 29.

⁹¹ Sodba Sodišča z dne 3. marca 2020 v zadevi Vodafone Magyarorszá, C-75/18, ECLI:EU:C:2020:139, točka 23; sodba Sodišča z dne 19. decembra 2019 v zadevi Arriva Italia in drugi, C-385/18, ECLI:EU:C:2019:1121, točka 84.

- (74) Pravo Unije nacionalnim sodiščem ne nalaga nobenega konkretnega zaključka, ki bi ga morala nujno sprejeti v zvezi z veljavnostjo akta o dodelitvi nezakonite državne pomoči. Zahteva le, da sprejmejo učinkovite ukrepe za preprečitev izplačila nezakonite pomoči upravičencu. Vendar lahko v skladu z nacionalnim pravom obstajajo primeri, v katerih se lahko nezakonito izvajanje ukrepa začasno odloži z razveljavitvijo akta o dodelitvi⁹².
- (75) V skladu s tem lahko nacionalna sodišča pogodbo, s katero je dodeljena pomoč, razglasijo za nično, razveljavijo sklep o dodelitvi pomoči ali odložijo njeno izvajanje (med drugim v primerih, ko je pomoč dodeljena v obliki dostopa do objekta ali storitve).
- (76) Kadar se pomoč dodeli v obrokih, bi morala nacionalna sodišča odrediti začasni odlog prihodnjih plačil.

4.2.3.2 *Vračilo*

- (77) Kadar je bila nezakonita pomoč upravičencu že izplačana, morajo nacionalna sodišča načeloma in v odsotnosti sklepa Komisije, s katerim bi bila pomoč razglašena za združljivo, odrediti vračilo celotnega nezakonito dodeljenega zneska⁹³. Odprava pomoči z vračilom je logična posledica njene nezakonitosti⁹⁴.
- (78) Da bi se ponovno vzpostavilo stanje, ki je obstajalo pred dodelitvijo pomoči, morajo nacionalna sodišča v celoti odpraviti prednost, ki je bila nezakonito dodeljena upravičencu. Taka prednost zajema pomoč (v nadaljnjem besedilu: glavnica pomoči) in neplačilo obresti, ki bi jih podjetje plačalo v obdobju nezakonitosti, če bi si moralo znesek v višini pomoči izposoditi na trgu, in ki bi povzročilo izboljšanje konkurenčnega položaja podjetja v navedenem obdobju („obresti na nezakonito pomoč“)⁹⁵. Zato morajo nacionalna sodišča odrediti vračilo glavnice pomoči in obresti na nezakonito pomoč.
- (79) Če pred nacionalnim sodiščem in pred Komisijo potekajo vzporedni postopki in če Komisija pomoč razglasi za nezdružljivo, mora nacionalno sodišče izvršiti sklep Komisije v skladu z določbami zadevnega sklepa⁹⁶.
- (80) Če Komisija razglasi pomoč za združljivo, pravo Unije državam članicam nalaga le, da izterjajo obresti na nezakonito pomoč v zvezi z obdobjem nezakonitosti⁹⁷, ki traja od

⁹² Sodba Sodišča z dne 8. decembra 2011 v zadevi Residex Capital IV, C-275/10, ECLI:EU:C:2011:814, točke 44 do 47.

⁹³ Sodba Sodišča z dne 21. julija 2005 v zadevi Xunta de Galicia, C-71/04, ECLI:EU:C:2005:493, točka 49; sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi SFEI in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točki 40 in 68; sodba Sodišča z dne 21. novembra 1991 v zadevi Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires in drugi proti Franciji, C-354/90, ECLI:EU:C:1991:440, točka 12; sodba Sodišča z dne 8. decembra 2011 v zadevi Residex Capital IV, C-275/10, ECLI:EU:C:2011:814, točka 43.

⁹⁴ Sodba Sodišča z dne 21. decembra 2016 v združenih zadevah Komisija proti Aer Lingus, C-164/15 in C-165/15 P, ECLI:EU:C:2016:990, točka 116; sodba Sodišča z dne 19. marca 2015 v zadevi OTP Bank, C-672/13, ECLI:EU:C:2015:185, točka 70; sodba Sodišča z dne 8. decembra 2011 v zadevi Residex Capital IV, C-275/10, ECLI:EU:C:2011:814, točka 33.

⁹⁵ Sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 132; sodba Sodišča z dne 8. decembra 2011 v zadevi Residex Capital IV, C-275/10, ECLI:EU:C:2011:814, točka 39.

⁹⁶ V zvezi s tem glej sporočilo Komisije – Obvestilo Komisije o vračilu nezakonite in nezdružljive državne pomoči ([UL C 247, 23.7.2019, str. 1](#)).

⁹⁷ Sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 134.

izplačila pomoči do razglasitve združljivosti. Sklep Komisije ne pomeni naknadne (retroaktivne) legalizacije izvedbenih ukrepov, ki so bili sprejeti ob kršitvi člena 108(3) PDEU⁹⁸.

- (81) Če se sklep Komisije, s katerim je ukrep razglašen za združljivega, razglasi za ničnega, Komisija tega ukrepa ne more šteti za odobrenega. Če pomeni državno pomoč, se šteje, da je njegovo izvajanje nezakonito⁹⁹. Poleg tega se prejemnik v primeru ničnostne tožbe ne more sklicevati na legitimno pričakovanje glede zakonitosti pomoči¹⁰⁰.
- (82) Kar zadeva izračun obresti na nezakonito pomoč, se v odsotnosti sklepa Komisije o vračilu za vračilo nezakonite pomoči s strani države članice ne uporabljajo niti člen 16(2) postopkovne uredbe niti člena 9 in 11 Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004¹⁰¹. Zato morajo v takih primerih organi zadevne države članice obresti na nezakonito pomoč izračunati v skladu z veljavnimi pravili nacionalnega prava, če sta izpolnjena dva pogoja. Prvič, ta pravila morajo spoštovati načeli enakovrednosti in učinkovitosti (glej oddelek 2.2), in drugič, obresti na nezakonito pomoč je treba izračunati po stopnji, ki je enaka tisti, ki bi se uporabila, če bi si moral upravičenec v tem obdobju znesek zadevne pomoči izposoditi na trgu¹⁰².
- (83) Kar zadeva zastaralni rok, ki se uporablja za pooblastila nacionalnega sodišča za odreditev vračila, so sodišča Unije odločila, da se desetletni zastaralni rok iz postopkovne uredbe uporablja samo za Komisijo¹⁰³. Dokler nacionalni postopki določajo daljši zastaralni rok, mora nacionalni sodnik vračilo pomoči, dodeljene ob kršitvi obveznosti mirovanja, odrediti tudi po izteku zastaralnega roka, določenega za Komisijo. Nacionalni zastaralni roki, krajši od deset let, so prav tako zavezujoči za nacionalna sodišča, razen če Komisija sprejme sklep o vračilu¹⁰⁴. Kadar Komisija sprejme sklep o vračilu, države članice ne morejo upravičiti neizvršitve navedenega sklepa na podlagi zahtev nacionalnega prava, kot so nacionalni zastaralni roki¹⁰⁵.

4.2.3.3 Začasni ukrepi

- (84) Nacionalna sodišča morajo v okviru obveznosti, ki jih imajo na podlagi člena 108(3) PDEU, sprejetičasne ukrepe, če je primerno, da zaščitijo pravice posameznikov in

⁹⁸ Sodba Sodišča z dne 12. februarja 2008 v zadevi CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, ECLI:EU:C:2008:79, točka 40; sodba Sodišča z dne 19. marca 2015 v zadevi OTP Bank, C-672/13, ECLI:EU:C:2015:185, točka 76; sodba Sodišča z dne 23. januarja 2019 v zadevi Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, ECLI:EU:C:2019:51, točka 59.

⁹⁹ Sodba Sodišča z dne 12. februarja 2008 v zadevi CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, ECLI:EU:C:2008:79, točka 63.

¹⁰⁰ Sodba Sodišča z dne 12. februarja 2008 v zadevi CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, ECLI:EU:C:2008:79, točka 68.

¹⁰¹ Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES ([UL L 140, 30.4.2004, str. 1](#)).

¹⁰² Sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 141.

¹⁰³ Sodba Sodišča z dne 23. januarja 2019 v zadevi Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, ECLI:EU:C:2019:51, točka 61.

¹⁰⁴ Sodba Sodišča z dne 23. januarja 2019 v zadevi Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, ECLI:EU:C:2019:51, točke 71 do 75.

¹⁰⁵ Sodba Sodišča z dne 20. marca 1997 v zadevi Land Rheinland-Pfalz proti Alcan Deutschland, C-24/95, ECLI:EU:C:1997:163, točke 34 do 37; sodba Sodišča z dne 29. marca 2012 v zadevi Komisija proti Italiji, C-243/10, ECLI:EU:C:2012:182, točka 35; sodba Sodišča z dne 30. aprila 2020 v zadevi Nelson Antunes de Cunha, C-627/18, ECLI:EU:C:2020:321, točka 60.

neposredni učinek člena 108(3) PDEU¹⁰⁶. Nacionalna sodišča te ukrepe, namenjene začasni odpravi protikonkurenčnih učinkov pomoči¹⁰⁷, sprejmejo v skladu s svojo nacionalno zakonodajo, če sta izpolnjena pogoja enakovrednosti in učinkovitosti (oddelek 2.2).

- (85) Nacionalna sodišča se lahko za sprejetje začasnih ukrepov odločijo, kadar je bila nezakonita pomoč že izplačana¹⁰⁸ ali bo izplačana v kratkem. V prvem primeru lahko nacionalna sodišča odredijo bodisi vračilo pomoči z obrestmi na nezakonito pomoč bodisi začasni prenos pomoči na blokiran račun, vključno z obrestmi za obdobje med izvajanjem pomoči in njenim prenosom. Ti možnosti zagotavljata, da upravičenec ne razpolaga več s prednostjo, povezano z nezakonito pomočjo. Če obstaja tveganje, da bo pomoč izplačana v kratkem, lahko sodišče izda začasno odredbo, s katero prepreči izplačilo domnevno nezakonite pomoči, dokler se zadeva ne reši vsebinsko¹⁰⁹.
- (86) Podobno, če želi nacionalno sodišče pred sprejetjem končne odločitve počakati na rezultat presoje Komisije glede združljivosti, lahko sprejme ustrezne začasne ukrepe. Preiskava Komisije, ki poteka, ne razreši nacionalnega sodišča obveznosti varovanja pravic posameznikov na podlagi člena 108(3) PDEU¹¹⁰.
- (87) Nacionalna sodišča so dolžna sprejeti začasne ukrepe, če so izpolnjeni določeni pogoji: (i) ni dvoma glede obstoja državne pomoči; (ii) pomoč se bo v kratkem začela izvajati ali se je izvajala; in (iii) niso bile ugotovljene nobene izjemne okoliščine, zaradi katerih bi bilo vračilo neprimerno¹¹¹.

4.2.3.4 Odškodninska tožba

- (88) Od nacionalnih sodišč se lahko na podlagi njihove vloge v skladu s členom 108(3) PDEU tudi zahteva, da odločajo o zahtevkih za povračilo škode, ki jo je nezakonita

---

¹⁰⁶ Sodba Sodišča z dne 21. novembra 1991 v zadevi *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* in drugi proti Franciji, C-354/90, ECLI:EU:C:1991:440, točka 12; sodba Sodišča z dne 21. decembra 2016, *Komisija/Hansestadt Lübeck*, C-524/14 P, ECLI:EU:C:2016:971, točka 29; sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi *SFEI* in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točka 52; sodba Sodišča z dne 5. oktobra 2006 v zadevi *Transalpine Ölleitung in Österreich*, C-368/04, ECLI:EU:C:2006:644, točka 46.

¹⁰⁷ Sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi *SFEI* in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točka 52; sodba Sodišča z dne 5. oktobra 2006 v zadevi *Transalpine Ölleitung in Österreich*, C-368/04, ECLI:EU:C:2006:644, točka 46.

¹⁰⁸ V študiji o izvrševanju je bila navedena zanimiva odredba francoskega sodišča po negativni odločbi Komisije: da bi se izravnal samodejni odločilni učinek pritožbe zoper nalog za vračilo, je nacionalno sodišče upravičencu odredilo plačilo dolgovanega zneska na blokiran račun. Pri tem je sodišče uporabilo določbo francoskega prava, v skladu s katero je začasno plačilo mogoče v primerih, ko obveznosti plačila ni mogoče resno izpodbijati. Glej Prilogo 3: poročila za posamezne države v okviru „Final Study on the enforcement of State aid rules and decisions by national courts (COMP/2018/001)“, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2019, str. 156, Case Summary FR8: *Cour administrative d'appel de Bordeaux* (višje upravno sodišče iz Bordeauxja), 10. december 2015, na voljo na <https://state-aid-caselex-accept.mybit.nl/report>.

¹⁰⁹ Sodba Sodišča z dne 26. oktobra 2016, *DEI* in *Komisija proti Alouminion tis Ellados*, C-590/14 P, ECLI:EU:C:2016:797, točka 101.

¹¹⁰ Nacionalna sodišča se lahko za sprejetje začasnih ukrepov odločijo tudi med čakanjem na mnenje ali informacije Komisije ali na sodbo višjega nacionalnega sodišča ali sodišč Unije.

¹¹¹ Sodba Sodišča z dne 11. marca 2010 v zadevi *CELF* in *ministre de la Culture et de la Communication*, C-1/09, ECLI:EU:C:2010:136, točka 36; in sklep Splošnega sodišča z dne 3. marca 2015 v zadevi *Gemeente Nijmegen* proti Komisiji, T-251/13, ECLI:EU:T:2015:142, točka 45.

državna pomoč povzročila tretjim osebam. Če so ti zahtevki uspešni, tožečim strankam zagotavljajo neposredno finančno nadomestilo za nastalo škodo.

- (89) Sodišče je večkrat razsodilo, da lahko oškodovane tretje osebe take odškodninske tožbe vložijo pred nacionalnimi sodišči v skladu z nacionalno zakonodajo¹¹², pri čemer je treba zagotoviti skladnost z načeloma enakovrednosti in učinkovitosti (glej oddelek 2.2). Zato se pravne podlage, na katere so se v preteklosti zanašale tožeče stranke, po državah članicah bistveno razlikujejo.
- (90) Ne glede na možnost zahtevati odškodnino po nacionalnem pravu pa so lahko kršitve obveznosti mirovanja načeloma razlog za odškodninske zahtevke, ki temeljijo na sodni praksi Sodišča v zadevah „*Francovich*“¹¹³ in „*Brasserie du Pêcheur*“^{114 115}. Ta sodna praksa potrjuje, da morajo države članice nadomestiti izgubo in škodo, ki ju je posameznikom povzročila kršitev prava Unije in za kateri je odgovorna država¹¹⁶. Taka odgovornost obstaja, če so izpolnjeni naslednji pogoji: (i) namen kršenega pravnega pravila je zagotoviti pravice posameznikom; (ii) kršitev je dovolj huda; in (iii) obstaja neposredna vzročna zveza med kršitvijo obveznosti države članice in škodo, ki so jo utrpeli oškodovanci¹¹⁷.
- (91) Prvi dve zahtevi bosta na splošno izpolnjeni v razmerju do člena 108(3) PDEU. Sodišče je potrdilo obstoj pravic posameznikov na podlagi te določbe in pojasnilo, da je varovanje teh pravic dejanska naloga nacionalnih sodišč¹¹⁸.
- (92) Ker so organi držav članic načeloma dolžni prigrisati ukrepe državne pomoči pred njihovim izvajanjem, bo kršitev člena 108(3) PDEU v večini primerov glede na sodno prakso sodišč Unije zadostovala za ugotovitev obstoja hude kršitve. Ob prisotnosti državne pomoči organi držav članic običajno ne morejo trditi, da niso bili seznanjeni z obveznostjo mirovanja, saj je poleg smernic Komisije o uporabi členov 107(1) in 108(3)

---

¹¹² Sodba Sodišča z dne 12. februarja 2008 v zadevi CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, ECLI:EU:C:2008:79, točka 55; sodba Sodišča z dne 5. oktobra 2006 v zadevi Transalpine Ölleitung in Österreich, C-368/04, ECLI:EU:C:2006:644, točka 56; sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi SFEI in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točka 75; sodba Sodišča z dne 23. januarja 2019 v zadevi Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, ECLI:EU:C:2019:51, točka 56.

¹¹³ Sodba Sodišča z dne 19. novembra 1991 v združenih zadevah Francovich in Bonifaci proti Italiji, C-6/90 in C-9/90, ECLI:EU:C:1991:428.

¹¹⁴ Sodba Sodišča z dne 5. marca 1996 v združenih zadevah Brasserie du pêcheur proti Bundesrepublik Deutschland in The Queen / Secretary of State for Transport, ex parte Factortame in drugi, C-46/93 in C-48/93, ECLI:EU:C:1991:428, točka 51.

¹¹⁵ Sodba Sodišča z dne 13. junija 2006 v zadevi Traghetti del Mediterraneo, C-173/03, ECLI:EU:C:2006:391, točka 41.

¹¹⁶ Sodba Sodišča z dne 19. novembra 1991 v združenih zadevah Francovich in Bonifaci proti Italiji, C-6/90 in C-9/90, ECLI:EU:C:1991:428, točke 31 do 37; sodba Sodišča z dne 5. marca 1996 v združenih zadevah Brasserie du pêcheur proti Bundesrepublik Deutschland in The Queen / Secretary of State for Transport, ex parte Factortame in drugi, C-46/93 in C-48/93, ECLI:EU:C:1991:428, točka 31.

¹¹⁷ Sodba Sodišča z dne 13. junija 2006 v zadevi Traghetti del Mediterraneo, C-173/03, ECLI:EU:C:2006:391, točka 45.

¹¹⁸ Sodba Sodišča z dne 21. novembra 1991 v zadevi Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires in drugi proti Franciji, C-354/90, ECLI:EU:C:1991:440, točke 12 do 14; sodba Sodišča z dne 21. oktobra 2003 v združenih zadevah van Calster in Cleeren, C-261/01 in C-262/01, ECLI:EU:C:2003:571, točka 53; sodba Sodišča z dne 12. februarja 2008 v zadevi CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, ECLI:EU:C:2008:79, točka 38.

Pogodbe na voljo tudi dovolj obsežna sodna praksa. V primeru dvoma in zaradi pravne varnosti lahko države članice ukrep vedno priglasijo Komisiji¹¹⁹.

- (93) Tretja zahteva, da mora kršitev prava Unije povzročiti resnično in dejansko finančno škodo tožeči stranki, je lahko izpolnjena na različne načine. V študiji izvrševanja je bilo poudarjeno, da so nacionalna sodišča redko dodelila odškodnino, pri čemer je bil glavni izziv opredeliti vzročno zvezo med škodo in nezakonito pomočjo¹²⁰.
- (94) Tožeče stranke pogosto zatrjujejo, da je pomoč neposredno povzročila izgubo dobička. Ob takih trditvah bi morale nacionalno sodišče upoštevati naslednje:
- (a) na podlagi zahtev enakovrednosti in učinkovitosti v skladu s pravom Unije nacionalna pravila ne smejo izključiti odgovornosti države članice za izgubo dobička¹²¹. Če bi nacionalno pravo vključevalo tako izjemo, nacionalno sodišče ne bi smelo uporabiti take določbe v zvezi z odškodninskimi zahtevki zaradi kršitve člena 108(3) PDEU;
  - (b) opredelitev dejanskega zneska izgubljenega dobička bo lažja, če nezakonita pomoč upravičencu omogoči, da od tožeče stranke prevzame pogodbo ali določeno poslovno priložnost, pri čemer je upravičenec slednjo že izvedel oziroma izkoristil;
  - (c) kadar pa pomoč povzroči zgolj izgubo tržnega deleža, je potrebna bolj kompleksna količinska opredelitev škode. Eden od možnih načinov obravnavanja takih primerov bi lahko bila primerjava dejanskega dohodkovnega položaja tožeče stranke (na podlagi bilance uspeha) s hipotetičnim dohodkovnim položajem, če nezakonita pomoč ne bi bila dodeljena¹²²;

---

¹¹⁹ Vendar so sodišča Unije v nekaterih primerih menila, da morajo nacionalna sodišča pri ugotavljanju, ali zgolj kršitev prava Unije s strani države članice pomeni dovolj hudo kršitev, upoštevati več dejavnikov, kot je na primer opravičljivost zadevne kršitve ali dejstvo, da je institucija Unije s svojim stališčem morda prispevala k navedeni kršitvi. V zvezi s tem glej sodbo Sodišča z dne 25. januarja 2007 v zadevi *Robins* in drugi, C-278/05, ECLI:EU:C:2007:56, točka 71; sodbo Sodišča z dne 4. julija 2000 v zadevi *Haim*, C-424/97, ECLI:EU:C:2000:357, točka 38; in sodbo Sodišča z dne 23. maja 1996 v zadevi *The Queen* proti *Ministry of Agriculture, Fisheries and Food*, ex parte *Hedley Lomas* (Irska), C-5/94, ECLI:EU:C:1996:205, točka 28.

¹²⁰ V nekaterih primerih pa so nacionalna sodišča sprejela načelo odgovornosti države. V zvezi s tem glej sodbo višjega sodišča v *Marseillu* z dne 12. februarja 2018 v zadevi *CTC* proti *Corsica Ferries France*; Poročilo o strokovnem znanju z dne 28. februarja 2019, *CTC* proti *Corsica Ferries France*, N/REF: 500060, Priloga 3: poročila za posamezne države v okviru „Final Study on the enforcement of State aid rules and decisions by national courts (COMP/2018/001)“, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2019, str. 152, na voljo na <https://state-aid-caselex-accept.mybit.nl/report>.

¹²¹ Sodba Sodišča z dne 5. marca 1996 v združenih zadevah *Brasserie du pêcheur* proti *Bundesrepublik Deutschland* in *The Queen / Secretary of State for Transport*, ex parte *Factortame* in drugi, C-46/93 in C-48/93, ECLI:EU:C:1996:428, točki 87 in 90.

¹²² V študiji izvrševanja je bila navedena zanimiva zadeva, v kateri se je francosko upravno sodišče po sklepu, s katerim je Komisija naložila vračilo nezdružljive pomoči, odločilo, da dodeli odškodnino za izgubo tržnega deleža glavnemu konkurentu upravičenca. Pritožbeno sodišče je delno razveljavilo prejšnjo sodbo o oceni škode in zato imenovalo neodvisnega izvedenca za izračun točnega zneska odškodnine. Izvedenec je ocenil število strank, ki so zaradi nezdružljive pomoči prešle od tožeče stranke k upravičencu, in količinsko opredelil znesek izgube dohodka, ki jo je to povzročilo. Takšna količinska opredelitev je pogosto kompleksna in bo odvisna od značilnosti trga in števila konkurentov. Glej Prilogo 3: poročila za posamezne države v okviru „Final Study on the enforcement of State aid rules and decisions by national courts (COMP/2018/001)“, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2019, str. 152, Case Summary FR6: upravno razsodišče v Bastii, 23. februar 2017, na voljo na <https://state-aid-caselex-accept.mybit.nl/report>. Glej tudi sodbo višjega sodišča v *Marseillu* z dne

- (d) pojavijo se lahko okoliščine, v katerih škoda, ki jo utrpí tožeča stranka, presega izgubljeni dobiček. To se lahko zgodi, na primer, kadar mora tožena stranka zaradi nezakonite pomoči prekiniti poslovno dejavnost.
- (95) Nacionalna postopkovna pravila bodo nacionalnim sodiščem včasih omogočila, da se pri določitvi dejanskega zneska odškodnine za škodo zanesejo na izvedenčevo oceno ali razumne ocene. V tem primeru in ob upoštevanju načela učinkovitosti¹²³ bi se take ocene lahko uporabile tudi za odškodninske zahteve na podlagi člena 108(3) PDEU.
- (96) Možnost vložitve odškodninskega zahtevka načeloma ni odvisna od vzporednih preiskav Komisije v zvezi z istim ukrepom pomoči. Nobena preiskava, ki jo izvaja Komisija, nacionalnih sodišč ne odvezuje od varovanja pravic posameznikov na podlagi člena 108(3) PDEU¹²⁴. Ker tožeče stranke morda lahko dokažejo, da so utrpěle izgubo zaradi predčasnega izvajanja pomoči, in natančneje, zaradi nezakonite časovne prednosti upravičenca do pomoči, uspešne odškodninske tožbe niso izključene niti, kadar je Komisija pred odločitvijo nacionalnega sodišča pomoč že razglasila za združljivo¹²⁵.
- (97) Komisija je v nekaj primerih odločila, da odškodnina, ki je bila dodeljena po nacionalnem pravu, pomeni nezakonito pomoč¹²⁶. Sodišče je opozorilo, da se državna pomoč po pravni naravi bistveno razlikuje od odškodnine, katere plačilo se lahko naloži nacionalnim organom za nadomestitev škode, ki so jo povzročili posameznikom¹²⁷. Vendar morajo nacionalna sodišča pri odločanju o nadomestilu tretjim osebam za stroške, ki so nastali neposredno zaradi nezakonite pomoči, paziti, da ne sprejemajo odločb, katerih edini učinek je razširitev kroga upravičencev¹²⁸.
- (98) V nekaterih drugih primerih so upravičenci do nezakonite pomoči poskušali od države zahtevati odškodnino, potem ko jim je bilo naloženo vračilo zneska. Navadno ti upravičenci navajajo argumente v zvezi z domnevno kršitvijo njihovih legitimnih pričakovanj. Kljub temu je Sodišče razsodilo, da nezakonito dodeljen ukrep ne more

---

12. februarja 2018 v zadevi CTC proti Corsica Ferries France; Poročilo o strokovnem znanju z dne 28. februarja 2019, CTC proti Corsica Ferries France, N/REF: 500060.

¹²³ Glej oddelek 2.2 zgoraj.

¹²⁴ Sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi SFEI in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točka 44; sodba Sodišča z dne 23. januarja 2019 v zadevi Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, ECLI:EU:C:2019:51, točki 57 in 58.

¹²⁵ Sodba Sodišča z dne 12. februarja 2008 v zadevi CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, ECLI:EU:C:2008:79, točki 53 in 55; sodba Sodišča z dne 23. januarja 2019 v zadevi Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, ECLI:EU:C:2019:51, točka 60.

¹²⁶ Sklep Komisije (EU) 2015/1470 z dne 30. marca 2015 o državni pomoči SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN) Romunije – Arbitražna odločba o zadevi Mícula proti Romuniji z dne 11. decembra 2013 ([UL L 232, 4.9.2015, str. 43](#)).

¹²⁷ Sodba Sodišča z dne 27. septembra 1988 v združenih zadevah Asteris in drugi proti Grčiji in EGS, C-106/87 do C-120/87, ECLI:EU:C:1988:457, točka 23; sodba Sodišča z dne 21. decembra 2016 v združenih zadevah Komisija proti Aer Lingus, C-164/15 in C-165/15 P, ECLI:EU:C:2016:990, točka 72.

¹²⁸ Sodba Sodišča z dne 5. oktobra 2006 v zadevi Transalpine Ölleitung in Österreich, C-368/04, ECLI:EU:C:2006:644, točka 57.

ustvariti legitimnega pričakovanja upravičenca, ki bi moral biti sposoben ugotoviti, ali je bil upoštevan pravilen postopek za dodelitev pomoči¹²⁹.

- (99) Odškodninske tožbe so običajno vložene zoper organ, ki je dodelil državno pomoč. Sodišče je v sodbi SFEI izrecno obravnavalo vprašanje, ali je mogoče na podlagi prava Unije zoper upravičenca vložiti neposredne odškodninske tožbe, in ugotovilo, da ker člen 108(3) PDEU upravičencu ne nalaga nobenih neposrednih obveznosti, kršitev navedenega člena ni zadostna podlaga za nastanek odgovornosti upravičenca¹³⁰. To ne posega v možnost vložitve odškodninske tožbe zoper upravičenca v skladu z nacionalno zakonodajo, na primer na podlagi nacionalnih določb, ki urejajo nepogodbeno odgovornost¹³¹.

5. SODELOVANJE MED KOMISIJO IN NACIONALNIMI SODIŠČI

- (100) Komisija mora v skladu s členom 4(3) PEU podpirati nacionalna sodišča pri izpolnjevanju ključne vloge, ki jo imajo pri izvrševanju pravil o državni pomoči. Nasprotno pa lahko nacionalna sodišča od Komisije zahtevajo pomoč pri uporabi teh pravil v okviru nerešene zadeve. Tesno sodelovanje med sodišči držav članic in Komisijo prispeva k večji doslednosti¹³² in učinkovitosti pri uporabi pravil o državni pomoči v vsej Evropski uniji.

5.1. Pomoč Komisije nacionalnim sodiščem

- (101) Kadar Komisija pomaga nacionalnim sodiščem, mora upoštevati svojo dolžnost varovanja poslovnih skrivnosti ter varovati svoje delovanje in neodvisnost¹³³. Pri izpolnjevanju svoje dolžnosti, ki jo ima do nacionalnih sodišč na podlagi člena 4(3) PEU, je Komisija zavezana, da ostane nevtralna in objektivna. Komisija lahko od nacionalnih sodišč zahteva, da ji pošljejo informacije, potrebne za zagotovitev zahtevane pomoči. Kadar Komisija pomaga nacionalnim sodiščem, tega ne počne v zasebne interese strank. Prispevek Komisije je namreč del njene dolžnosti, da zagotovi pravilno izvajanje pravil o državni pomoči in varuje javni interes¹³⁴. Komisija zato ne bo zaslišala nobene stranke, udeležene v nacionalnem postopku.

---

¹²⁹ Sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točke 98 do 104; sodba Sodišča z dne 15. decembra 2005 v zadevi Unicredito Italiano, C-148/04, ECLI:EU:C:2005:774, točka 104; sodba Sodišča z dne 19. marca 2015 v zadevi OTP Bank, C-672/13, ECLI:EU:C:2015:185, točka 77.

¹³⁰ Sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi SFEI in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točki 72 in 74.

¹³¹ Sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi SFEI in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točka 75. V primerih kolizije predpisov je pravo, ki se uporablja, določeno v skladu z Uredbo (ES) št. 864/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti („Rim II“) ([UL L 199, 31.7.2007, str. 40](#)).

¹³² Glej uvodno izjavo 37 postopkovne uredbe ([UL L 248, 24.9.2015, str. 12](#)).

¹³³ Sklep Sodišča z dne 6. decembra 1990 v zadevi Zwartveld in drugi, C-2/88 Imm., ECLI:EU:C:1990:440, točki 10 in 11; sodba Sodišča prve stopnje z dne 18. septembra 1996 v zadevi Postbank proti Komisiji, T-353/94, ECLI:EU:T:1996:119, točka 93.

¹³⁴ Glej uvodno izjavo 37 postopkovne uredbe ([UL L 248, 24.9.2015, str. 12](#)).

- (102) Pomoč, ki se zagotavlja nacionalnim sodiščem na podlagi člena 29 postopkovne uredbe, ne posega v možnost ali obveznost¹³⁵ nacionalnih sodišč, da v skladu s členom 267 PDEU¹³⁶ Sodišče zaprosijo za predhodno odločbo v zvezi z razlago ali veljavnostjo prava Unije.

5.1.1 Načini sodelovanja

- (103) Člen 29 postopkovne uredbe je kodificiral tri načine sodelovanja med Komisijo in nacionalnimi sodišči. Ti načini sodelovanja so podrobneje pojasnjeni v oddelkih 5.1.1.1, 5.1.1.2 in 5.1.1.3 tega obvestila.

5.1.1.1 Pošiljanje informacij nacionalnim sodiščem

- (104) V skladu s členom 29 postopkovne uredbe lahko nacionalna sodišča Komisijo zaprosijo, naj jim pošlje informacije, s katerimi razpolaga¹³⁷.
- (105) Nacionalna sodišča lahko Komisijo zaprosijo za informacije o postopkih v zvezi z državno pomočjo, ki jih obravnava. To vključuje na primer informacije o tem: (i) ali pred Komisijo teče postopek v zvezi z ukrepom državne pomoči; (ii) ali je država članica ustrezno priglasila določen ukrep pomoči v skladu s členom 108(3) PDEU; (iii) ali je Komisija začela formalno preiskavo; in (iv) ali je Komisija že sprejela sklep¹³⁸.
- (106) Nacionalno sodišče lahko poleg tega Komisijo zaprosi tudi, naj mu pošlje dokumente, s katerimi razpolaga. To so med drugim lahko kopije veljavnih sklepov Komisije, če še niso bili objavljeni na spletišču Komisije, dejanski podatki, statistični podatki, tržne raziskave in ekonomske analize.
- (107) Dolžnost lojalnega sodelovanja iz člena 4(3) PEU zahteva, da Komisija nacionalnim sodiščem zagotovi vse informacije, ki jih potrebujejo¹³⁹. Sem spadajo tudi informacije, za katere velja obveznost varovanja poslovne skrivnosti.
- (108) Pri pošiljanju informacij nacionalnim sodiščem mora Komisija spoštovati jamstva, ki so s členom 339 PDEU dana fizičnim in pravnim osebam¹⁴⁰. V skladu s členom 339 PDEU člani, uradniki in drugi uslužbenci Komisije ne smejo razkriti informacij, za katere velja

---

¹³⁵ Glej sodbo Sodišča z dne 6. oktobra 1982 v zadevi CILFIT proti Ministero della Sanità, C-283/81, ECLI:EU:C:1982:335, točke 14 do 20; sodbo Sodišča z dne 11. septembra 2008 v združenih zadevah Unión General de Trabajadores de La Rioja, C-428/06 do C-434/06, ECLI:EU:C:2008:488, točki 42 in 43; sodbo Sodišča z dne 28. julija 2016 v zadevi Association France Nature Environnement, C-379/15, ECLI:EU:C:2016:603, točke 47 do 50; sodbo Sodišča z dne 15. septembra 2016 v zadevi PGE, C-574/14, ECLI:EU:C:2016:686, točka 40, sodbo Sodišča z dne 4. oktobra 2018 v zadevi Komisija proti Francija (Davčni odtegljaj), C-416/17, ECLI:EU:C:2018:811, točka 108 in naslednje.

¹³⁶ Sodba Sodišča z dne 21. novembra 2013 v zadevi Deutsche Lufthansa, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, točka 44; sodbo Sodišča z dne 15. septembra 2016 v zadevi PGE, C-574/14, ECLI:EU:C:2016:686, točka 40.

¹³⁷ Postopkovna uredba, člen 29(1), prvi del.

¹³⁸ Nacionalno sodišče, ki predloži zahtevek, lahko po prejemu teh informacij zaprosi za redno obveščanje o poteku postopka.

¹³⁹ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 18. septembra 1996 v zadevi Postbank proti Komisiji, T-353/94, ECLI:EU:T:1996:119, točka 64; sklep Sodišča z dne 13. julija 1990 v zadevi Zwartveld in drugi, C-2/88 Imm., ECLI:EU:C:1990:315, točke 16 in 22.

¹⁴⁰ Sodba Sodišča z dne 28. februarja 1991 v zadevi Delimitis proti Henninger Bräu, C-234/89, ECLI:EU:C:1991:91, točka 53; sodba Sodišča prve stopnje z dne 18. septembra 1996 v zadevi Postbank proti Komisiji, T-353/94, ECLI:EU:T:1996:119, točka 90.

obveznost varovanja poslovne skrivnosti. To lahko vključuje zaupne informacije in poslovne skrivnosti.

- (109) Kadar namerava Komisija nacionalnemu sodišču posredovati informacije, za katere velja poslovna skrivnost, nacionalno sodišče pozove, naj potrdi, da bo zagotovilo varstvo takih zaupnih informacij in poslovnih skrivnosti. Če nacionalno sodišče da tako zagotovilo, bo Komisija poslala zahtevane informacije in označila tiste dele, za katere velja poslovna skrivnost in se zato ne smejo razkriti. Kadar pa nacionalno sodišče ne more dati takega zagotovila, Komisija zahtevanih informacij ne pošlje¹⁴¹.
- (110) Komisija morda tudi v drugih primerih ne bo mogla razkriti informacij nacionalnim sodiščem. Zlasti lahko Komisija zavrne pošiljanje informacij nacionalnemu sodišču, kadar bi tako pošiljanje oviralo delovanje in neodvisnost Evropske unije. To bi veljalo v primeru, kadar bi razkritje ogrozilo izpolnjevanje nalog, zaupanih Komisiji¹⁴² (na primer informacije o postopku notranjega odločanja v Komisiji).
- (111) Da bi zagotovila učinkovito sodelovanje z nacionalnimi sodišči, si Komisija prizadeva, da jim zahtevane informacije zagotovi v enem mesecu od datuma zahteve. Kadar mora Komisija od nacionalnih sodišč zahtevati dodatna pojasnila glede njihovih začetnih zahtevkov ali se posvetovati s tretjimi osebami, ki jih pošiljanje informacij neposredno zadeva, začne enomesečni rok teči znova od trenutka prejema pojasnila ali zaključka posvetovanja¹⁴³.

5.1.1.2 Posredovanje mnenj glede vprašanj v zvezi z uporabo pravil o državni pomoči

- (112) Člen 29 postopkovne uredbe določa tudi možnost, da nacionalna sodišča Komisijo zaprosijo za mnenje glede vprašanj v zvezi z uporabo pravil o državni pomoči¹⁴⁴.
- (113) Nacionalna sodišča morajo pri uporabi pravil o državni pomoči v zadevi, o kateri odločajo, spoštovati ustrezna pravila Evropske unije in sodno prakso sodišč Unije. Brez poseganja v končno razlago Pogodb s strani sodišč Unije lahko nacionalna sodišča pri uporabi pravil o državni pomoči ravnajo v skladu s prakso odločanja Komisije ter ustreznimi obvestili in smernicami Komisije. Nacionalna sodišča lahko prav tako ravnajo v skladu s prejšnjimi mnenji ali pripombami Komisije, objavljenimi na spletišču Komisije, kadar zadevna vprašanja vsebujejo elemente, ki so podobni tistim, s katerimi se srečujejo druga nacionalna sodišča¹⁴⁵.
- (114) Vendar se lahko zgodi, da v določenih okoliščinah prejšnje odločitve ali mnenja Komisije ter njena obvestila in smernice sodiščem držav članic ne zagotavljajo zadostnih navodil. V skladu z načelom lojalnega sodelovanja iz člena 4(3) PEU in glede

¹⁴¹ Sodba Sodišča prve stopnje z dne 18. septembra 1996 v zadevi Postbank proti Komisiji, T-353/94, ECLI:EU:T:1996:119, točka 93; sklep Sodišča z dne 6. decembra 1990 v zadevi Zwartveld in drugi, C-2/88 Imm., ECLI:EU:C:1990:440, točki 10 in 11.

¹⁴² Sklep Sodišča z dne 6. decembra 1990 v zadevi Zwartveld in drugi, C-2/88 Imm., ECLI:EU:C:1990:440, točka 11; sodba Sodišča z dne 26. novembra 2002 v zadevi First and Franex, C-275/00, ECLI:EU:C:2002:711, točka 49; sodba Sodišča prve stopnje z dne 18. septembra 1996 v zadevi Postbank proti Komisiji, T-353/94, ECLI:EU:T:1996:119, točka 93.

¹⁴³ To lahko na primer velja za nekatere vrste informacij, ki jih predložijo posamezniki, ali če za informacije, ki jih predloži ena država članica, zaprosi sodišče iz druge države članice.

¹⁴⁴ Postopkovna uredba, člen 29(1), drugi del.

¹⁴⁵ Glej oddelek 5.1.2.

na pomembno vlogo nacionalnih sodišč pri izvrševanju državne pomoči Komisija sodiščem držav članic daje možnost, da v zvezi s pomembnimi vprašanji glede uporabe pravil o državni pomoči za mnenje zaprosijo Komisijo¹⁴⁶.

(115) Zahteve za mnenje Komisije lahko načeloma zajemajo vsa gospodarska, dejanska ali pravna vprašanja v zvezi z državno pomočjo, ki se pojavijo med nacionalnimi postopki. Sodišča držav članic lahko Komisijo med drugim zaprosijo za mnenje:

- (a) ali določen ukrep vključuje elemente pomoči v smislu člena 107(1) PDEU in če je tako, zaprosijo za navodila, kako količinsko opredeliti znesek pomoči. Take zahteve se lahko nanašajo na točno določen element državne pomoči v skladu s členom 107 PDEU (tj. pojem podjetja, obstoj selektivne prednosti, pripisljivost ukrepa državi članici in vpletenost državnih sredstev, morebitno izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino med državami članicami);
- (b) ali določen ukrep pomoči izpolnjuje zahtevo iz uredbe o skupinskih izjemah, tako da ga ni treba predhodno priglasiti Komisiji in da se zanj ne uporablja obveznost mirovanja iz člena 108(3) PDEU;
- (c) ali posamezna pomoč spada v shemo pomoči, ki je bila priglašena Komisiji in jo je Komisija s sklepom razglasila za združljivo z notranjim trgov, oziroma se kako drugače šteje za veljavno pomoč in se zato zanj ne uporablja obveznost mirovanja iz člena 108(3) PDEU;
- (d) ali obstajajo izjemne okoliščine¹⁴⁷, ki bi nacionalnemu sodišču preprečevale, da na podlagi prava Unije odredi vračilo v celoti;
- (e) kakšne pravne pogoje za odškodninske zahtevke določa pravo Unije in kakšna so navodila za količinsko opredelitev nastale škode.

(116) Nacionalna sodišča niso pristojna za ocenjevanje združljivosti ukrepa pomoči na podlagi člena 107(2) in (3) ter člena 106(2) in člena 93 PDEU¹⁴⁸. Zato od Komisije ne morejo zahtevati mnenja glede združljivosti določenega ukrepa pomoči z notranjim trgov. Vendar lahko nacionalna sodišča Komisijo vprašajo, ali že ocenjuje združljivost določenega ukrepa pomoči, kot je pojasnjeno v oddelku 5.1.1.1 zgoraj.

(117) Pri oblikovanju mnenja bo Komisija v skladu z načelom lojalnega sodelovanja iz člena 4(3) PEU nacionalnemu sodišču zagotovila informacije o dejanskem stanju ali zahtevana ekonomska ali pravna pojasnila. V nasprotju z verodostojno razlago prava Unije, ki jo podajo sodišča Unije, mnenje Komisije nacionalnega sodišča pravno ne zavezuje.

(118) Komisija bo nacionalnim sodiščem svoje mnenje predložila v skladu z njihovimi postopkovnimi pravili in praksami. Da bi zagotovila učinkovito sodelovanje s sodišči

---

¹⁴⁶ Sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi SFEI in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točka 50.

¹⁴⁷ V zvezi s tem glej sodbo Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi SFEI in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točke 68 do 71.

¹⁴⁸ Sodba Sodišča z dne 4. marca 2020 v zadevi CSTP Azienda della Mobilità proti Komisiji, C-587/18 P, ECLI:EU:C:2020:150, točka 90; sodba Sodišča z dne 19. julija 2007 v zadevi Lucchini, C-119/05, ECLI:EU:C:2007:434, točke 50 do 52.

držav članic, si Komisija prizadeva nacionalnim sodiščem zagotoviti zahtevana mnenja v štirih mesecih od datuma zahteve. Kadar mora Komisija nacionalno sodišče zaprositi za dodatna pojasnila v zvezi z njegovo zahtevo, je mogoče ta štirimesečni rok podaljšati.

- (119) Nacionalna sodišča morajo pravice posameznikov na podlagi člena 108(3) PDEU varovati tudi v obdobju, v katerem Komisija pripravlja zahtevano mnenje. Kot je navedeno zgoraj, obveznost nacionalnega sodišča, da varuje pravice posameznikov na podlagi člena 108(3) PDEU, vključno s sprejetjem začasnih ukrepov¹⁴⁹, velja ne glede na to, ali Komisija mnenja še ni podala.

5.1.1.3 Predložitev pripomb *amicus curiae*

- (120) V skladu s členom 29(2) postopkovne uredbe lahko Komisija nacionalnim sodiščem, ki uporabljajo pravila o državni pomoči, predloži pisne pripombe. Z dovoljenjem zadevnega nacionalnega sodišča lahko poda tudi ustne pripombe. Te pripombe so znane tudi kot „pripombe *amicus curiae*“. Komisija na lastno pobudo predloži pripombe *amicus curiae*.
- (121) Vendar lahko sodišča držav članic ali stranke v zadevi pred nacionalnim sodiščem, ki še ni rešena, Komisijo zaprosijo, naj predloži pripombe *amicus curiae* v primeru, ko gre za zadeve v zvezi z državno pomočjo. Odločitev za posredovanje kot *amicus curiae* v zadevi pred nacionalnim sodiščem je izključna pravica Komisije in v celoti spada v njeno diskrecijo. Komisija zato ni dolžna odgovoriti na te zahteve ali sprejeti stališča glede njih.
- (122) Komisija v okviru nacionalnih sodnih postopkov predloži pripombe *amicus curiae*, da bi zagotovila skladno uporabo člena 107(1) PDEU ali člena 108(3) PDEU¹⁵⁰. Pri oceni nujnosti in primernosti svojega prispevka lahko med drugim prouči:
- (a) ali se pričakuje, da bo pomen zadeve presegal obravnavani primer (na primer, kadar zadeva vključuje splošno vprašanje državne pomoči);
  - (b) ali pripombe Komisije lahko prispevajo k učinkovitosti izvrševanja pravil o državni pomoči s strani zadevnih nacionalnih sodišč;
  - (c) ali gre za novo vsebinsko vprašanje, ki ni zajeto v praksi odločanja Komisije ali obvestilih in smernicah, oziroma
  - (d) ali se zadeva še rešuje pred sodiščem, zoper odločitev katerega ni mogoče vložiti nadaljnjih pravnih sredstev.

---

¹⁴⁹ Glej oddelek 4.2.3.3 zgoraj.

¹⁵⁰ Komisija je od leta 2014 predložila pripombe *amicus curiae* v zvezi z obstojem pomoči, opredelitvijo storitve splošnega gospodarskega pomena, izvrševanjem sklepov Komisije o vračilu in smernicami glede uporabe nacionalnega prava ali prava Unije. V zvezi s tem glej „Final Study on the enforcement of State aid rules and decisions by national courts (COMP/2018/001)“, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2019, str. 111, na voljo na <https://state-aid-caselex-accept.mybit.nl/report>.

- (123) Komisija v celoti spoštuje neodvisnost in delovanje nacionalnih sodišč. Kar zadeva mnenja Komisije iz oddelka 5.1.1.2 zgoraj, pripombe *amicus curiae* za nacionalno sodišče, ki odloča o zadevi, v kateri je posredovala Komisija, niso zavezujoče. Preden Komisija na lastno pobudo predloži pripombe *amicus curiae*, o tem obvesti zadevno državo članico, tako da ji pošlje dopis na njeno stalno predstavništvo pri Evropski uniji.
- (124) Da bi bile pripombe Komisije koristne, lahko od zadevnega nacionalnega sodišča zahteva, da ji posreduje dokumente, s katerimi razpolaga in ki so potrebni, da bi lahko ocenila zadevo. Komisija bo te dokumente uporabila izključno za pripravo svojih pripomb.
- (125) Postopkovna uredba ne določa postopkovnega okvira za predložitev pripomb *amicus curiae*. Zato Komisija svoje pripombe predloži v skladu s postopkovnimi pravili in praksami držav članic, vključno s tistimi, ki ščitijo pravice strank. Če država članica še ni vzpostavila ustreznega postopkovnega okvira, nacionalno sodišče določi, katera postopkovna pravila je treba upoštevati za predložitev pripomb *amicus curiae* v zadevi, ki jo obravnava.
- (126) Nacionalni postopkovni okvir bi moral upoštevati načeli iz oddelka 2.2 tega obvestila. To pomeni, da nacionalni postopkovni okvir za predložitev pripomb glede vprašanj v zvezi z uporabo členov 107(1) in 108(3) PDEU predložitve takih pripomb ne sme (a) pretirano otežiti ali praktično onemogočiti (v skladu z načelom učinkovitosti); in je ne sme (b) otežiti bolj od predložitve pripomb v sodnem postopku, v katerem se uporablja enakovredna nacionalna zakonodaja (v skladu z načelom enakovrednosti).

5.1.2 Enotna kontaktna točka ter objava mnenj in pripomb *amicus curiae*

- (127) Za učinkovitejše sodelovanje in komunikacijo s sodišči držav članic je Komisija vzpostavila enotno kontaktno točko, na katero lahko nacionalna sodišča naslovijo svoje zahteve:

European Commission
Directorate-General for Competition
COMP Amicus State Aid
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
Telefon: +32 22976271
Telefaks: +32 22953584
E-naslov: COMP-AMICUS-STATE-AID@ec.europa.eu

- (128) Komisija poziva nacionalna sodišča, naj še naprej uporabljajo to enotno kontaktno točko pri sporočanju vseh informacij ali zahtev v skladu z oddelki (5.1.1.1), (5.1.1.2) in (5.1.1.3) tega obvestila Komisiji. Nacionalna sodišča lahko svoje pripombe pošljejo v katerem koli od 24 uradnih jezikov Evropske unije¹⁵¹.

---

¹⁵¹ Popoln seznam uradnih jezikov Evropske unije je določen v členu 55(1) PEU.

- (129) Komisija bo poročilo o sodelovanju z nacionalnimi sodišči objavila v letnem poročilu o politiki konkurence. Svoja mnenja in pripombe lahko da na voljo tudi na svojem spletišču¹⁵².
- (130) Komisija ob predložitvi mnenj ali pripomb *amicus curiae* prosi nacionalna sodišča, da dovolijo njihovo objavo. To Komisiji omogoča, da na svojem spletišču objavi mnenja in pripombe *amicus curiae*, ki jih je predložila, ter sodbe, ki jih je izdalo zadevno nacionalno sodišče, če so na voljo.
- (131) Komisija si bo prizadevala vzpostaviti namensko spletno platformo, prek katere ji bodo lahko nacionalna sodišča pošiljala vprašanja v zvezi s politiko državne pomoči, razen vprašanj iz oddelkov (5.1.1.1), (5.1.1.2) in (5.1.1.3) tega obvestila, ki se lahko pojavijo pri njihovem vsakodnevnem delu.

5.2 Pomoč nacionalnih sodišč Komisiji

- (132) Dolžnost lojalnega sodelovanja iz člena 4(3) PEU pomeni tudi, da morajo države članice, vključno z njihovimi pravosodnimi organi, pomagati institucijam Evropske unije pri doseganju ciljev Evropske unije.
- (133) Da se zagotovi učinkovito izvrševanje pravil o državni pomoči, so nacionalna sodišča pozvana, naj Komisiji nemudoma pošljejo kopije vseh pisnih sodb, ki so jih izdala na podlagi informacij ali mnenja Komisije ali predložitve pripomb *amicus curiae*. To Komisiji omogoča, da se pravočasno seznani z zadevami, v zvezi s katerimi bi bilo primerno predložiti pripombe, če bi ena od strank vložila pritožbo zoper sodbo. Nacionalna sodišča ob posredovanju sodbe Komisiji sporočijo, ali soglašajo z objavo navedene sodbe na spletišču Komisije.
- (134) Da bi se pravila o državni pomoči uporabljala učinkoviteje in bolj dosledno, Komisija spodbuja države članice, naj vzpostavijo koordinacijske točke za nacionalne sodnike, ki obravnavajo vprašanja državne pomoči. Komisija meni tudi, da je lahko vzpostavitev formalnih ali neformalnih mrež sodnikov, ki obravnavajo vprašanja državne pomoči, bodisi na nacionalni bodisi na evropski ravni, še posebej pomembna za izmenjavo znanja. Osrednje koordinacijske točke in mreže sodnikov lahko nacionalnim sodnikom omogočijo izmenjavo dobrih praks na področju državne pomoči in Komisiji olajšajo posredovanje informacij v zvezi z najnovejšim razvojem politike državne pomoči, na primer s tečaji usposabljanja in glasili.

6. POSLEDICE NEIZVAJANJA PRAVIL O DRŽAVNI POMOČI IN SKLEPOV

- (135) Kot je navedeno v oddelkih 4.2.1 in 4.2.2 tega obvestila, se lahko od nacionalnih sodišč zahteva, da neposredno v svojih nacionalnih pravnih sistemih uporabljajo določbe členov 107(1) in 108(3) PDEU. Kadar nacionalna sodišča s svojimi odločitvami odobrijo novo pomoč v nasprotju z obveznostjo mirovanja, lahko Komisija začne postopek preiskave v skladu s členom 12 postopkovne uredbe, da bi ocenila združljivost nezakonite državne pomoči z notranjim trgov. Poleg tega lahko Komisija v primeru, da

¹⁵² Za objavo mnenj Komisije in pripomb *amicus curiae* je potrebno soglasje nacionalnega sodišča.

sodišča držav članic ne zagotovijo izpolnjevanja obveznosti, ki izhajajo iz sklepa Komisije o vračilu ali Pogodb¹⁵³, začne postopek za ugotavljanje kršitev.

- (136) Nacionalna sodišča so kot organi držav članic pozvana, naj sprejmejo ustrezne ukrepe za zagotovitev učinkovitega izvajanja sklepov o vračilu. Posledice neizvajanja sklepov Komisije o vračilu s strani držav članic so opisane v Obvestilu Komisije o vračilu nezakonite in nezdržljive državne pomoči¹⁵⁴.
- (137) Nacionalna sodišča morajo prav tako varovati pravice posameznikov ob morebitnih kršitvah obveznosti mirovanja¹⁵⁵. Kot je navedeno v oddelku 6.2 tega obvestila, države članice, vključno z njihovimi nacionalnimi sodišči, ki ne varujejo teh pravic, ne izpolnjujejo obveznosti, ki jih imajo na podlagi prava Unije¹⁵⁶.

6.1 Postopki pred Komisijo v zvezi z nezakonito pomočjo

- (138) Nacionalna sodišča lahko z dodelitvijo nove pomoči v okviru svojih postopkov neposredno kršijo člen 108(3) PDEU. To se lahko zgodi, kadar nacionalno sodišče izda odločbo, ki vpliva na izvajanje akta o dodelitvi državne pomoči. Tako je na primer, kadar razlaga pogodbe ali sklepa o dodelitvi pomoči povzroči podaljšanje prvotnega trajanja ukrepa pomoči¹⁵⁷.
- (139) Zato morajo nacionalna sodišča ravnati v skladu s členom 108(3) PDEU in Komisiji prigrasiti vsako odločitev o spremembi ali podalšanju akta o dodelitvi državne pomoči, na primer z njegovo razlago¹⁵⁸.
- (140) Če nacionalno sodišče ne zagotovi izpolnjevanja obveznosti mirovanja s prigrasitvijo nove pomoči in predložitvijo ukrepa v preverjanje Komisiji, lahko Komisija na lastno pobudo ali po prejemu pritožbe katere koli zainteresirane strani v skladu s členom 12 postopkovne uredbe začne preiskavo v zvezi z nezakonito državno pomočjo.

6.2 Postopki ugotavljanja kršitev

- (141) Če Komisija meni, da država članica ni izpolnila obveznosti iz Pogodb, lahko v skladu s členom 258 PDEU začne postopek za ugotavljanje kršitev. Namen postopka je končati kršitev. Komisija lahko po predpravdni fazi, v kateri poda obrazloženo mnenje po uradni izmenjavi stališč z zadevno državo članico, zadevo predloži Sodišču.

---

¹⁵³ Sodba Sodišča z dne 11. septembra 2014, Komisija proti Nemčiji, C-527/12, ECLI:EU:C:2014:2193, točka 56.

¹⁵⁴ ([UL C 247, 23.7.2019, str. 1](#)), oddelek 6.

¹⁵⁵ Sodba Sodišča z dne 5. oktobra 2006 v zadevi Transalpine Ölleitung in Österreich, C-368/04, ECLI:EU:C:2006:644, točka 38; sodba Sodišča z dne 21. novembra 2013 v zadevi Deutsche Lufthansa, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, točka 28.

¹⁵⁶ Sodba Sodišča z dne 23. januarja 2019 v zadevi Fallimento Traghetti del Mediterraneo, C-387/17, ECLI:EU:C:2019:51, točka 66; sodba Sodišča z dne 5. marca 2019 v zadevi Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, točka 110.

¹⁵⁷ Ni pomembno, ali nacionalno sodišče odloči v okviru postopka za izdajo začasne odredbe ali postopka vsebinskega odločanja, saj lahko odločitev v obeh primerih vpliva na ukrep pomoči, čeprav le začasno.

¹⁵⁸ Sodba Sodišča z dne 26. oktobra 2016, DEI in Komisija proti Alouminion tis Ellados, C-590/14 P, ECLI:EU:C:2016:797, točki 107 in 108.

- (142) Če nacionalna sodišča iz kršitve člena 108(3) PDEU ne izpeljejo ustreznih posledic, kršijo svoje obveznosti iz Pogodb. To se lahko zgodi, kadar nacionalna sodišča ne preprečijo izvajanja nezakonitega ukrepa ali ne odredijo njegovega vračila¹⁵⁹.
- (143) Država članica lahko postane odgovorna tudi, če nacionalna sodišča ne zaščitijo pravic posameznikov in tako kršijo obveznosti, ki jih imajo na podlagi člena 108(3) PDEU. Sodišče je odločilo, da so države članice odgovorne za škodo, ki so jo povzročile kršitve prava Unije, vključno s kršitvami, ki izhajajo iz odločbe nacionalnega sodišča, ki odloča na zadnji stopnji^{160 161}.

7. KONČNE DOLOČBE

- (144) To obvestilo nadomesti obvestilo o izvrševanju iz leta 2009.
- (145) Namen tega obvestila je nacionalna sodišča usmerjati pri uporabi pravil o državni pomoči. Slednjih to obvestilo ne zavezuje oziroma ne vpliva na njihovo neodvisnost.
- (146) Komisija lahko to obvestilo spremeni na podlagi sprememb veljavnih pravil Evropske unije ali prihodnjega pomembnega razvoja sodne prakse.

---

¹⁵⁹ Sodba Sodišča z dne 21. novembra 1991 v zadevi *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires* in drugi proti Franciji, C-354/90, ECLI:EU:C:1991:440, točka 12; sodba Sodišča z dne 11. julija 1996 v zadevi *SFEI* in drugi, C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, točka 70.

¹⁶⁰ Sodba Sodišča z dne 30. septembra 2003 v zadevi *Köbler*, C-224/01, ECLI:EU:C:2003:513, točka 50.

¹⁶¹ Če Komisija meni, da država članica ni izpolnila obveznosti, ugotovljenih v sodbi v skladu s členom 258(2) PDEU, lahko zadevo v skladu s členom 260(2) PDEU predloži Sodišču, potem ko je tej državi omogočila, da predloži svoje pripombe.